

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

**Evropské
strukturální
a investiční fondy
2014–2020
v kostce**

Národní orgán pro koordinaci

Zpracovalo:

© Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015

www.mmr.cz

Informační linka Eurofon: 800 200 200

Odbor Dohody o partnerství, evaluací a strategií

Ing. Vladimír Kváča, PhD., vladimir.kvaca@mmr.cz

Mgr. Lenka Růžičková, lenka.ruzickova@mmr.cz

Ing. Martina Černá, martina.cerna@mmr.cz

Mgr. Robert Jůza, robert.juza@mmr.cz

Mgr. Dagmar Maňásková, dagmar.manaskova@mmr.cz

Mgr. Robert Veselý, robert.vesely@mmr.cz

Ing. Dagmar Vránová, dagmar.vranova@mmr.cz

Mgr. Klára Pravidová, klara.pravidova@mmr.cz

Ing. Kateřina Gregorová, katerina.gregorova@mmr.cz

Ing. David Škorňa, david.skorna@mmr.cz

Ing. Pavla Žáčková, pavla.zackova@mmr.cz

Odbor řízení a koordinace fondů EU

Mgr. Kateřina Neveselá, katerina.nevesela@mmr.cz

Ing. Daniela Nohejlová, daniela.nohejlova@mmr.cz

Ing. Šárka Fojtíková, sarka.fojtikova@mmr.cz

Ing. Martina Honců, martina.honcu@mmr.cz

Mgr. Petr Bubela, petr.bubela@mmr.cz

Mgr. Petr Hrazdil, petr.hrazdil@mmr.cz

Mgr. Josef Fiala, josef.fiala@mmr.cz

Ing. Kateřina Yonová, katerina.yonova@mmr.cz

Odbor regionální politiky

Ing. David Koppitz, david.koppitz@mmr.cz

Mgr. František Kubeš, frantisek.kubes@mmr.cz

Ve spolupráci s Oddělením publicity EU

Obsah

1. Úvod	2
2. Historie čerpání fondů v ČR – minulá programová období.....	3
3. Programové období 2014–2020	4
3.1. Základní pravidla pro čerpání z ESI fondů.....	4
3.1.1. Co je nového v programovém období 2014–2020	4
3.1.2. Evropská legislativa – ESI fondy, rozpočet EU	4
3.1.3. Soulad s Evropskými a národními strategiemi – význam strategického řízení	6
3.2. Dohoda o partnerství.....	7
3.2.1. Co je Dohoda o partnerství?.....	7
3.2.2. Průběh zpracování.....	8
3.3. Programy ESI fondů	8
3.4. Věcné priority a cíle ČR – Dohoda o partnerství a programy.....	9
3.4.1. Tematický cíl 1 – Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací	10
3.4.2. Tematický cíl 2 – Zlepšení přístupu k ICT, využití a kvality ICT.....	13
3.4.3. Tematický cíl 3 – Zvyšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků.....	15
3.4.4. Tematický cíl 4 – Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích	18
3.4.5. Tematický cíl 5 – Podporování přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení	20
3.4.6. Tematický cíl 6 – Zachování a ochrana životního prostředí a Podpora účinného využívání zdrojů.....	22
3.4.7. Tematický cíl 7 – Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách	25
3.4.8. Tematický cíl 8 – Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil	28
3.4.9. Tematický cíl 9 – Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci.....	30
3.4.10. Tematický cíl 10 – Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení.....	33
3.4.11. Tematický cíl 11 – Zvyšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných subjektů a zlepšování účinnosti veřejné správy	37
3.5. Koordinační mechanismy – synergie a komplementarity	38
3.6. Evaluace.....	40
3.7. Předběžné podmínky.....	41
3.8. Integrované přístupy a územní dimenze.....	42
4. Institucionální systém pro programové období 2014–2020	44
4.1. Koordinace (Národní orgán pro koordinaci – NOK).....	44
4.2. Řídící orgány.....	44
4.3. Auditní a certifikační orgán	45
5. Jednotné metodické prostředí	46
6. Harmonogram zahájení implementace programového období 2014–2020	47
Seznam zkratk.....	48

1. Úvod

V programovém období 2014–2020 Česká republika (ČR) disponuje z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů) s téměř 24 mld. EUR. Evropské fondy tak i nadále v ČR zůstávají významným investičním nástrojem. Předkládaná publikace je určena všem, kteří se chtějí dozvědět více o tom, s jakými cíli a jak budou tyto prostředky čerpány a poskytovány příjemcům a kam bude podpora z ESI fondů směřovat.

V úvodní části příručky je krátce shrnuta historie čerpání z evropských fondů v České republice. Následně jsou představena základní pravidla pro čerpání z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů) pro programové období 2014–2020 a zastřešující strategický dokument Dohoda o partnerství, z které vychází věcné zaměření a cíle jednotlivých programů, jež jsou shrnuty v další části publikace. Na tuto část navazují kapitoly, které seznamují s klíčovými prvky, jako jsou koordinační mechanismy, evaluace, předběžné podmínky, integrované přístupy a územní dimenze. V závěrečných kapitolách je popsán institucionální systém, jednotné metodické prostředí a harmonogram zahájení implementace.

Pevně věříme, že tato publikace bude účinnou pomůckou pro všechny, kteří se chtějí seznámit se systémem čerpání z ESI fondů v programovém období 2014–2020 či si chtějí své dosavadní znalosti ještě rozšířit nebo se jen chtějí dozvědět něco nového a snad i zajímavého.

Čerpání z ESI fondů v programovém období 2014–2020 bude ukončeno ke konci roku 2023. Pokud ČR využije příležitost, kterou skýtají vyčleněné prostředky z ESI fondů, může se rozvoj českých regionů dostat na úroveň evropských standardů.

2. Historie čerpání fondů v ČR – minulá programová období

Programové období

Evropská unie (EU) realizuje cíle své regionální a strukturální politiky v rámci sedmiletých cyklů. Jednotlivé členské země tak vždy před zahájením nového cyklu zpracovávají programové dokumenty, které nastavují aktuální cíle a priority, stejně tak jako rozpočet pro další cyklus. První programové období bylo pro ČR v letech 2000–2006 (resp. 2004–2006 vzhledem ke vstupu ČR do EU v roce 2004), následovalo další programové období 2007–2013 a aktuální období probíhá v letech 2014–2020.

Programové období 2004–2006

V programovém období 2004–2006 byly v ČR vytyčeny tři cíle: cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů, cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací a cíl 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělávání. V rámci uvedených cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU bylo v ČR realizováno 16 programů z podpory fondů EU s celkovou alokací zhruba 2,43 mld. EUR.

Programové období 2007–2013

V končícím programovém období 2007–2013 sleduje regionální politika cíl Konvergence (cíl 1), cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (cíl 2) a cíl Evropská územní spolupráce (cíl 3). Tyto cíle jsou opět naplňovány prostřednictvím jednotlivých operačních programů. V programovém období 2007–2013 činila původní alokace prostředků pro ČR 26,5 mld. EUR (bez Operačního programu Přeshraniční spolupráce ČR – PL, cíle 3, na který je alokováno 0,2 mld. EUR). V roce 2013 a 2014 se přes veškerou snahu nepodařilo včas vyčerpat všechny přidělené prostředky a ČR přišla v roce 2013 o 0,4 mld. EUR a v roce 2014 o 0,3 mld. EUR. Na konci programového období opět hrozí riziko nedočerpání části přidělených prostředků. V současné době je maximalizováno úsilí všech zúčastněných stran se snahou o snížení předpokládané ztráty.

Tabulka 1 – Srovnání programových období

Období	Cíle	Finanční nástroje	Celková alokace pro ČR
2004–2006	Cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů Cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací Cíl 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělávání	6 finančních nástrojů: FS, ERDF, ESF, FIGG, EAGGF (orientační a záruční sekce)	2,43 mld. EUR
2007–2013	Cíl 1 – Konvergence Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost Cíl 3 – Evropská územní spolupráce	3 finanční nástroje: FS, ERDF, ESF	26,5 mld. EUR
2014–2020	Cíl 1 – Investice pro růst a zaměstnanost Cíl 2 – Evropská územní spolupráce	5 finančních nástrojů: EFRR, ESF, FS, EZRV, ENRF	23,96 mld. EUR

Zdroj: Dohoda o partnerství

3. Programové období 2014–2020

3.1. Základní pravidla pro čerpání z ESI fondů

3.1.1. Co je nového v programovém období 2014–2020

Programové období 2014–2020 ze značné části pokračuje v systému využívání evropských fondů. Přesto v tomto období došlo k některým změnám, které se týkají evropské i české úrovně. Jejich cílem je zlepšení fungování celého systému, aby poskytované peníze byly lépe a prospěšněji využity. Hlavním společným motivem zavedení těchto novinek jsou především zkušenosti z minulosti a z nich vyplývající snaha zjednodušit a zefektivnit čerpání z evropských fondů.

Na evropské úrovni se hlavní změna týkala především zahrnutí do té doby samostatně fungujících fondů – Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF) pod jednotný rámec ESI fondů, navázání čerpání z ESI fondů na cíle strategie Evropa 2020 a zavedení zastřešujícího strategického dokumentu Dohody o partnerství ve všech členských státech, která nahrazuje Národní strategický a referenční rámec z období 2007–2013. Tento dokument určuje hlavní priority a základní nastavení čerpání z ESI fondů každého členského státu a jeho struktura je pevně nastavena z evropské úrovně.

Dalšími novinkami v programovém období 2014–2020 vzešlymi z evropské úrovně jsou také:

- >>> snížení počtu cílů na dva (Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce),
- >>> vyčlenění tří kategorií regionů podle parametrů jejich ekonomické výkonnosti,
- >>> nastavení systému předběžných podmínek (více v kapitole č. 3.7),
- >>> důraz na výsledky a vyšší měřitelnost přínosu podpořených operací (důraz na plnění stanovených indikátorů),
- >>> finanční závislost na rychlosti a kvalitě čerpání (výkonnostní rámec),
- >>> vyšší míra uplatnění územně specifického přístupu a využití integrovaných nástrojů (více v kapitole č. 3.8),
- >>> vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací,
- >>> rozšíření a specifikace způsobů zjednodušeného vykazování nákladů,
- >>> zjednodušená a mezi fondy sblížená pravidla pro způsobilost výdajů,
- >>> zpřísnění pravidel pro vyplácení záloh členskými státy a další.

Na české úrovni je zřejmě nejvýraznější změnou snížení počtu programů. Došlo k redukci počtu tematických operačních programů a ustavení jednoho Integrovaného regionálního operačního programu na místo původních sedmi regionálních operačních programů. V rámci snahy o zjednodušení systému implementace byla zavedena koncepce Jednotného metodického prostředí (JMP), která má zajistit stejná pravidla skrze celý systém čerpání z ESI fondů (viz kapitola č. 5). Novinkou je i rozšířené fungování monitorovacího systému, které povede k zjednodušení administrativy.

Ze strategických novinek na české úrovni lze jmenovat např. důraz na společenský přínos projektů a efektivitu vynaložených investic na úkor dřívější snahy o objemné, rychlé a formálně správné čerpání či zaměření na snížení fluktuace administrativní kapacity.

3.1.2. Evropská legislativa – ESI fondy, rozpočet EU

Rozpočet EU

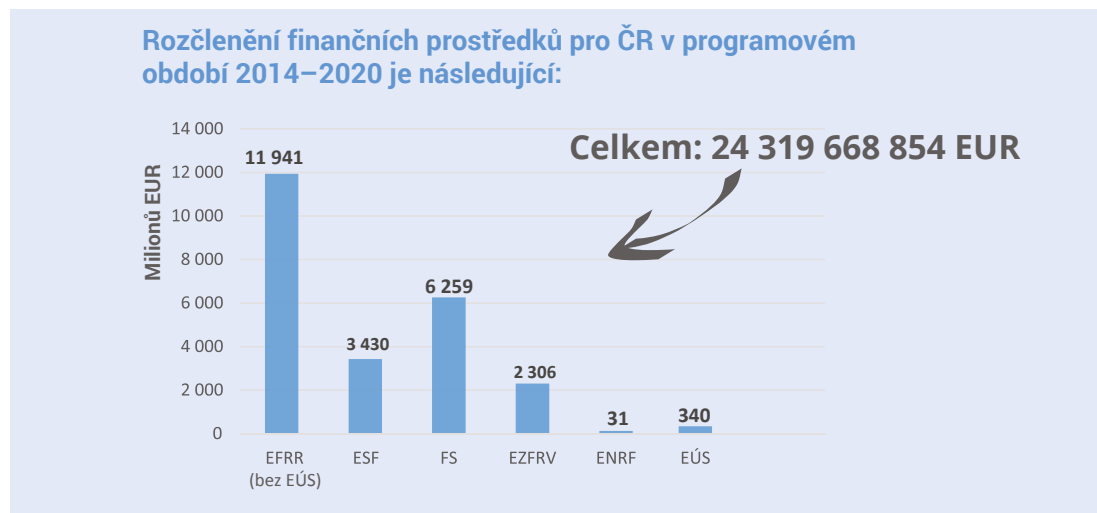
Víceletý finanční rámec Evropské unie na období 2014–2020 stanovil maximální možné výdaje EU v těchto letech na téměř jeden bilion EUR. Necelá polovina této částky (cca. 454 mld. EUR) byla určena k naplnění ESI fondů. Z těchto finančních prostředků určených pro všechny členské státy EU činí alokace pro ESI fondy vyčleněná pro ČR více než 5 % celkové alokace pro ESI fondy v celé EU. ČR tedy bude moci vyčerpat prostředky ve výši téměř 24,5 mld. EUR (24 319 668 854 EUR).

Vezmeme-li zároveň v potaz, že populace ČR čítá přibližně 2,1 % obyvatelstva EU, dojdeme k závěru, že přiděl určený pro ČR je v rámci EU vysoce nadprůměrný. ČR se řadí mezi státy s nejvyšší přidělenou alokací v přepočtu na jednoho obyvatele. Právě prostředky, které ČR získává z ESI fondů, přispívají k její pozici čistého příjemce

z rozpočtu EU. Tato skutečnost platí již od vstupu ČR do EU a bude pokračovat i v programovém období 2014–2020. Např. v roce 2013 byla ČR v poměru příspěvků do evropského rozpočtu a příjmů z něj na 10. místě mezi členskými státy EU. Z rozpočtu EU obdržela 4,893 mld. EUR a přispěla částkou ve výši 1,445 mld. EUR.

Graf 1 – Alokace pro ČR dle jednotlivých zdrojů financování

Zdroj dat: Dohoda o partnerství

ESI fondy

Podmínky a pravidla pro fungování všech ESI fondů jsou z evropské úrovně definována nařízením EP a Rady č. 1303/2013 (tzv. obecné nařízení).

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

EFRR je zaměřen především na modernizaci a posilování hospodářství členských států. Z EFRR jsou podporovány především investiční (infrastrukturní) projekty. Klíčovými oblastmi, kam by měla směřovat podpora z EFRR, jsou inovace a výzkum, digitální agenda, podpora malých a středních podniků a nízkouhlíkové hospodářství.

EFRR je objemem finančních prostředků největší ze všech ESI fondů. Pravidla pro fungování EFRR jsou definována v nařízení EP a Rady č. 1301/2013.

Evropský sociální fond (ESF)

Hlavním smyslem ESF je podpora vzniku pracovních míst a zaměstnanosti, vzdělávání ve všech jeho fázích, sociálního začleňování, boje proti chudobě a funkční státní správy v členských státech EU.

Pro ESF je v České republice v programovém období 2014–2020 vyčleněna třetí největší alokace. Pravidla pro fungování ESF jsou definována v nařízení EP a Rady č. 1304/2013.

Fond soudržnosti (FS)

Prostředky z FS jsou k dispozici pouze členským státům EU, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele nepřesahuje 90 % průměru EU, což splňuje i ČR. Intervence z FS jsou zaměřeny na oblasti transevropské dopravní infrastruktury a zlepšování životního prostředí pomocí intervencí v sektorech dopravy a energetiky.

FS je dle množství finančních prostředků přidělených České republice pro programové období 2014–2020 druhým největším fondem. Pravidla pro fungování FS jsou definována v nařízení EP a Rady č. 1300/2013.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)

EZFRV je zaměřen především na podporu kvalitního života na venkově, čemuž odpovídají i tři dlouhodobé strategické cíle politiky rozvoje venkova EU:

- >>> zvyšovat konkurenceschopnost zemědělství,
- >>> zajišťovat udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu,
- >>> dosáhnout vyváženého územního rozvoje venkovských hospodářství a komunit, včetně vytváření a zachování pracovních míst.

EZFRV disponuje v programovém období 2014–2020 v České republice čtvrtou nejvyšší alokací, která je rozdělována prostřednictvím Programu rozvoje venkova.

Pravidla pro fungování EZFRV jsou definována nařízením EP a Rady č. 1305/2013, č. 1306/2013 a č. 1310/2013.

Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)

ENRF je zaměřen na financování námořní a rybářské politiky EU. V ČR je hlavním smyslem fondu pomáhat rybářům při přechodu odvětví na udržitelný rybolov a zvyšovat dostupnost finančních prostředků.

Množství peněz přidělených České republice je vzhledem k tomu, že ČR je vnitrozemský stát, i s ohledem na cíl ENRF omezené. V přepočtu na jednoho obyvatele je alokace pro ČR čtvrtou nejnižší v rámci EU a je určena výhradně pro OP Rybářství.

Pravidla pro fungování ENRF jsou definována v nařízení EP a Rady č. 508/2014.

Evropská územní spolupráce (EÚS)

Pod evropskou územní spoluprací spadají programy přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce. Cílem přeshraniční spolupráce je společné řešení problémů v pohraničních oblastech. Nadnárodní a mezinárodní spolupráce by měla přispívat k lepšímu propojení i vzdálenějších míst a rozsáhlejších evropských regionů.

3.1.3. Soulad s Evropskými a národními strategiemi – význam strategického řízení

V programovém období 2014–2020 je nově položen silnější důraz na posílení strategického řízení od tvorby strategií až po přípravu a realizaci programů. Nařízení ESI fondů akcentují tento přístup a programování a vyžadují existenci taktik pokrývajících danou oblast, a to i v souvislosti s konceptem předběžných podmínek (viz kapitola 3.7), jehož součástí je i existence a implementace strategií pro vybrané sektory a odvětví.

Tyto myšlenky potvrzují zkušenosti z minulých období, která ukazují, že účinnost investic financovaných z EU fondů byla v některých případech oslabena právě nedostatky strategického přístupu a neexistencí obdobných nástrojů.

Z těchto důvodů již od počátku přípravy programového období 2014–2020 MMR klade důraz na vznik, aktualizaci a vytváření kvalitních národních a regionálních strategických dokumentů a jejich vazeb na programy. To znamená, že nastavení programů a jejich věcné zaměření musí vycházet ze strategického dokumentu (analýz, statistik apod.), který má pokrýt období 2014–2020, dále musí obsahovat jasnou analýzu potřeb a k tomu odpovídající návrhovou část (od vize k prioritám a aktivitám), mít jasně nastavenou implementační část včetně sledování a hodnocení dosažení výsledků pomocí sady relevantních ukazatelů a nastavených finančních zdrojů.

MMR jako metodický, koordinační a expertní subjekt v oblasti strategického řízení a ESI fondů je sice „tvůrcem“ nastavení, nicméně na nastavení strategického prostředí pro Dohodu o partnerství a programy se významně podílí i řídicí orgány a zpracovatelé strategií.

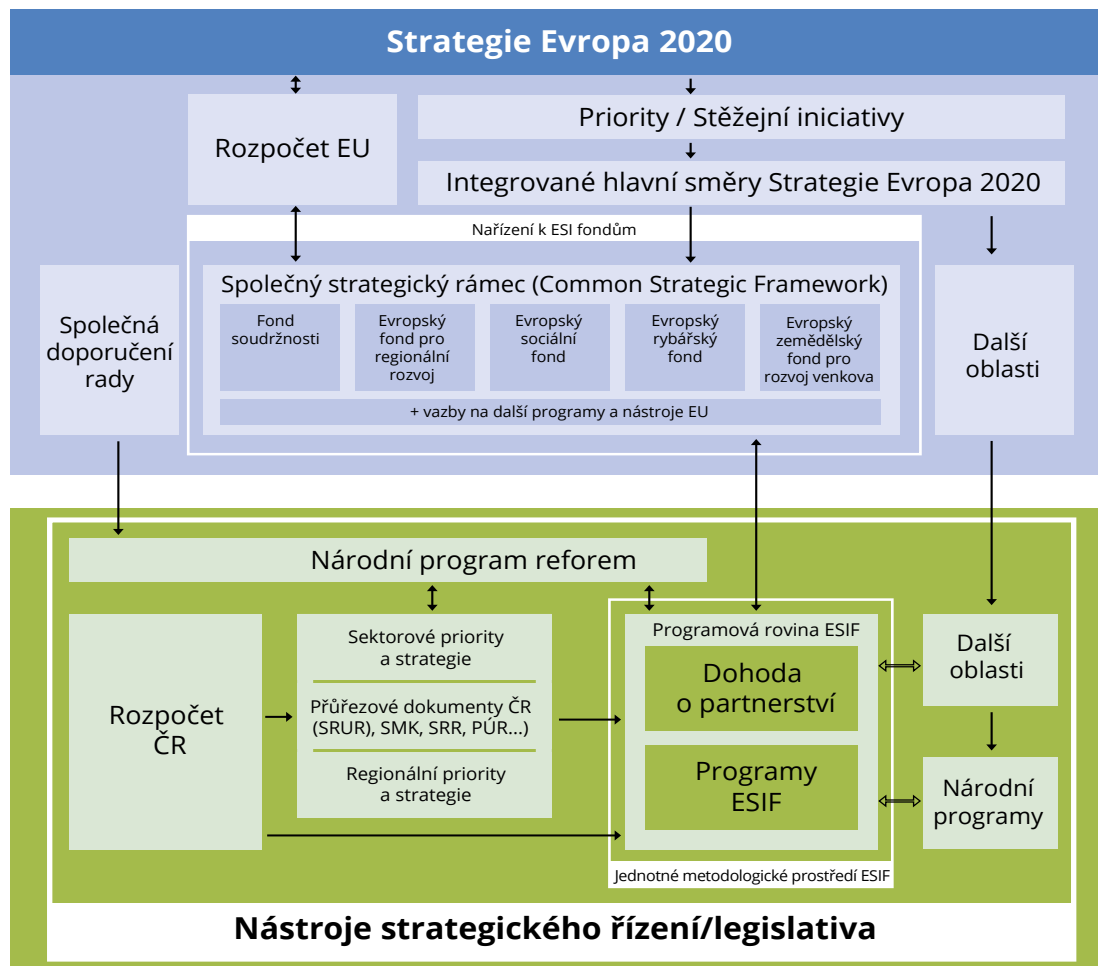
V období 2014–2020 tak bude nutné přistoupit k lepšímu propojení strategií a ESI fondů a k tomu zajišťovat řadu s tím spojených aktivit, např.:

- >>> sledovat a hodnotit soulad Dohody o partnerství a programů se strategickými, příp. analytickými dokumenty,
- >>> hodnotit příspěvek ESI fondů k plnění cílů strategií a toto hodnocení promítnout zpětně do zpráv k Dohodě a programům,
- >>> koordinovat naplňování strategií, které jsou součástí předběžných podmínek,
- >>> vytvářet, rozvíjet a implementovat nástroje strategického řízení ESI fondů (metodické, systémové a jiné nástroje), protože zaměření intervencí ESI fondů, musí vycházet z kvalitně zpracovaných a implementovaných strategií.

Schéma 1 – Strategické programování – širší souvislosti

Zdroj: Dohoda o partnerství

3.2. Dohoda o partnerství

3.2.1. Co je Dohoda o partnerství?

Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 je základní zastřešující dokument pro čerpání finančních prostředků z ESI fondů v programovém období 2014–2020.

Dohoda o partnerství analyzuje na základě evropských, národních i regionálních strategických dokumentů současnou socioekonomickou situaci ČR, disparity, rozvojové potřeby a potenciál. Definuje priority a očekávané výsledky pro celé programové období. Tato analýza je klíčovým ukazatelem, kam bude směřována podpora z ESI fondů. Součástí Dohody o partnerství je dále nastavení klíčových prvků implementace ESI fondů – koordinační mechanismy, předběžné podmínky, snížení administrativní zátěže či integrované přístupy. Dohoda o partnerství je vzhledem ke svému charakteru zastřešujícího strategického dokumentu určující a svým obsahem závazná i pro jednotlivé programy ESI fondů. Hierarchicky jim je nadřazena a tyto programy z ní svým zaměřením vycházejí.

Česká Dohoda o partnerství byla schválena ze strany EK dne 26. srpna 2014, čímž byl ukončen několikaletý proces přípravy a vyjednávání tohoto dokumentu.

3.2.2. Průběh zpracování

Milníky

Přípravy na programové období 2014–2020 probíhaly v ČR již od roku 2010. Základem celé přípravy se stalo vymezení pěti národních rozvojových priorit. Dne 22. listopadu 2012 zveřejnila Evropská komise tzv. Poziční dokument, který představoval pohled EK na budoucí zaměření ESI fondů v České republice. Následně dne 28. listopadu 2012 schválila vláda vymezení programů pro programové období 2014–2020. Ještě před tím začaly přípravné práce na samotné Dohodě o partnerství. Její první návrh byl projednán vládou dne 12. června 2013 a poté byla odeslána k projednávání s EK. V prvním čtvrtletí roku 2014 proběhlo s pozitivním výsledkem posouzení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (SEA). Poté byla Dohoda o partnerství schválena vládou ČR a v polovině dubna oficiálně zaslána EK k formálnímu vyjádření. Formální fáze vyjednávání byla dovršena 26. srpna 2014, kdy byla Dohoda o partnerství schválena ze strany EK.

Partnerský přístup

Pod vedením MMR byla Dohoda o partnerství připravována v rámci širokého partnerství, které zahrnovalo zástupce resortů, regionálních i místních samospráv, zaměstnavatelských i zaměstnaneckých svazů, neziskového sektoru, akademické sféry a mnohé další. Dohoda o partnerství je tedy dokument založený na široké shodě všech zainteresovaných aktérů v ČR. Právě na tento aspekt kladlo MMR během celé doby přípravy velký důraz.

3.3. Programy ESI fondů

V programovém období 2014–2020 bude možno čerpat ESIF v rámci následujících (operačních) programů.

Tabulka 2 – Přehled programů ESI fondů

program	řídící orgán	fond	tematické cíle	alokace v €
OP D – Operační program Doprava	MD	EFRR, FS	7	4 695 769 435
IROP – Integrovaný regionální operační program	MMR	EFRR	2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11	4 640 699 371
OP PIK – Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	MPO	EFRR	1, 2, 3, 4, 7	4 331 062 617
OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání	MŠMT	EFRR, ESF	1, 9, 10	2 768 062 110
OP ŽP – Operační program Životní prostředí	MŽP	FS, EFRR	4, 5, 6	2 636 592 864
PRV – Program rozvoje venkova	MZe	EZFRV	1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10	2 305 673 996
OP Z – Operační program Zaměstnanost	MPSV	ESF	8, 9, 11	2 145 737 492
OP TP – Operační program Technická pomoc	MMR	FS	–	223 704 582
OP PPR – Operační program Praha – pól růstu	MHMP	EFRR, ESF	1, 4, 8, 9, 10	201 590 104
OP R – Operační program Rybářství	MZe	ENRF	3, 6	31 108 015
Programy Evropské územní spolupráce (EÚS)	MMR / zahraniční instituce	EFRR	–	339 668 268

Zdroj: Dohoda o partnerství

3.4. Věcné priority a cíle ČR – Dohoda o partnerství a programy

Pro programové období 2014–2020 je jak ze strany EK, tak ze strany ČR prosazován větší důraz na dosahování výsledků, nejen finanční čerpání. Tento cíl tlumočila EK již ve Strategii Evropa 2020 a pro ESI fondy ho následně začala prosazovat mimo jiné definováním **jedenácti tematických cílů (TC), které vymezují věcně vymezují, na něž se ESI fondy ve všech členských státech musí zaměřovat.** V rámci těchto tematických cílů ČR stanovila své priority reflektující problémy a potřeby rozvoje, které vyplynuly z provedených analýz v rámci Dohody o partnerství i programů. Ke stanoveným tematickým cílům a zároveň potřebám rozvoje identifikovaným Dohodou o partnerství musí závazně přispívat všechny podporované intervence v programech, a tím tak v důsledku naplňovat Strategii Evropa 2020.

V následující části jsou **pro všechny tematické cíle představeny problémy a potřeby rozvoje řešené ESI fondy v programovém období 2014–2020 a navazující podpora v rámci všech programů,** jejich prioritních os (PO) a specifických cílů (SC), resp. priorit unie (PU) a operací a opatření v případě PRV a OP R.

Schéma 2 – Priority financování ČR

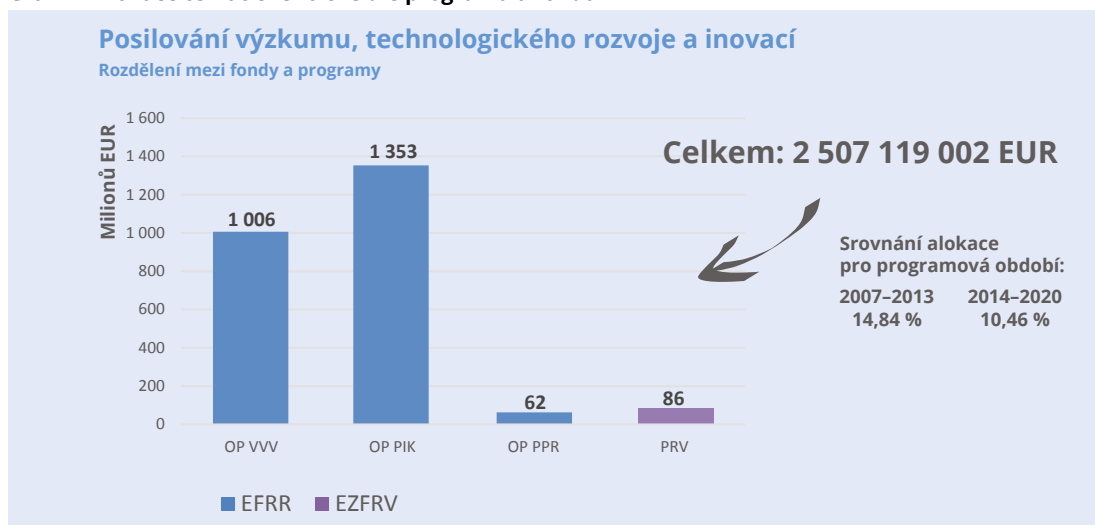
Tematické cíle – Priority financování EU								mld. EUR						
	Fondy					(O)P	Alokace	0	1	2	3	4	5	6
	EFRR	ENRF	EZFRV	ESF	FS									
1. Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací	●		●			OP PIK OP VVV OP PPR PRV	2,51 mld. EUR							
2. Zlepšení přístupu k ICT, využití a kvality ICT	●					OP PIK IROP	1,07 mld. EUR							
3. Zvyšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků	●	●	●			OP PIK OP R PRV	1,42 mld. EUR							
4. Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích	●		●		●	OP PIK OP ŽP IROP OP PPR PRV	2,25 mld. EUR							
5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení	●		●		●	OP ŽP IROP PRV	1,34 mld. EUR							
6. Zachování a ochrana životního prostředí a Podpora účinného využívání zdrojů	●	●	●		●	OP ŽP IROP OP R PRV	2,76 mld. EUR							
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách	●				●	OP D OP PIK IROP	6,24 mld. EUR							
8. Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil	●		●	●		OP Z OP PPR PRV	1,38 mld. EUR							
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci	●		●	●		OP Z OP VVV IROP OP PPR PRV	1,99 mld. EUR							
10. Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení	●		●	●		OP VVV IROP OP PPR PRV	1,96 mld. EUR							
11. Zvyšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných subjektů a zlepšování účinnosti veřejné správy	●			●		OP Z IROP	0,18 mld. EUR							

Zdroj: Dohoda o partnerství

3.4.1. Tematický cíl 1 – Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací

Graf 2 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Nedostatečná kvalita a mezinárodní otevřenost výzkumu

K hlavním problémům českého výzkumu patří zejména jeho uzavřenost, slabé zapojení do mezinárodních výzkumných projektů, pouze ojedinělá produkce nových poznatků s průlomovým potenciálem, omezený počet mezinárodně zkušených výzkumníků i vedoucích pracovníků, který je způsoben malou atraktivitou práce v českých výzkumných organizacích. Značným problémem je i zastaralá a nevyhovující výzkumná infrastruktura v Praze.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV:

Nasměrování personálních a finančních zdrojů do rozvoje kvalitního výzkumu na mezinárodně konkurenceschopné úrovni s využitím moderní výzkumné infrastruktury: PO 1, SC 1.1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků (dobudování, modernizace či aktualizace stávajících výzkumných infrastruktur včetně dokončení projektů, zahájených v předchozím programovém období, kofinancování projektů programu Horizont 2020).

Podpora zvýšení efektivity začleňování ČR do Evropského výzkumného prostoru (zvýšení excelence výsledků v důsledku konkurence, podpora mobility výzkumných pracovníků): PO 1, SC 1.1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků (rozvoj kapacit výzkumných týmů získáváním špičkových domácích i zahraničních výzkumníků a zajištěním souvisejících materiálních podmínek, navázání partnerství a programů výzkumné spolupráce s předními zahraničními pracovišti, zapojení do mezinárodních výzkumných projektů v oblastech národních a evropských priorit).

Výstavba a modernizace výzkumných kapacit v Praze: PO 1, SC 1.1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků (budování nové či modernizace stávající infrastruktury pro výzkum a vývoj v Praze).

Slabá orientace výzkumu na přínosy pro společnost a nízká míra uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v inovacích

Výzkumný systém v ČR je z hlediska finančních a personálních kapacit značně roztržštěný, výzkumné týmy nedosahují kritické velikosti pro realizaci ambiciózních výzkumných témat reagujících na dlouhodobé potřeby společnosti. Problémem je také nedostatečná komunikace a vícestranná spolupráce veřejného, akademického

a podnikového sektoru při řešení výzkumných témat, reflektujících dlouhodobé společenské a ekonomické potřeby ČR či regionu. Dalším problémem je nevyvinutý systém transferu znalostí a technologií z veřejného výzkumu do praxe, potýkající se s nedostatkem kvalitních pracovníků i relativním nedostatkem financí pro zajištění kvalitních služeb této infrastruktury.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV a OP PIK:

Posílit partnerství veřejného a soukromého sektoru na národní i regionální úrovni pro generování témat a realizaci interdisciplinárního výzkumu, orientovaného na řešení socio-ekonomických potřeb včetně průlomových a klíčových technologií: **OP VVV, PO 1, SC 1.2** Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou (budování kapacit a realizace výzkumných projektů v předaplikační fázi na základě dlouhodobých potřeb trhu i společnosti, s velkým potenciálem pro dosažení průlomových výsledků, příprava mezinárodních výzkumných projektů ve spolupráci v konsorciích se zahraničními partnery, kofinancování úspěšně hodnocených projektů v programu Horizont 2020, které nemohly být podpořeny z rozpočtu programu); **OP PIK, PO 1, SC 1.2** Zvýšení intenzity a účinnosti spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích (vytváření partnerství pro znalostní transfer mezi podniky a univerzitami, rozvoj komunikační a sdílení poznatků mezi podnikovou a výzkumnou sférou).

Posílit inovační politiku na regionální úrovni na základě realizace RIS3 (realizace včetně koncepce klastrů a klastrových politik v návaznosti na strukturu regionální ekonomiky a plánovanou mezinárodní a meziregionální spolupráci): **OP PIK, PO 1, SC 1.2** Zvýšení intenzity a účinnosti spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích (rozvoj sítí spolupráce, klastrů a technologických platforem, rozvoj mezisektorové spolupráce a internacionalizace).

Personálně zajistit kvalitní služby infrastruktury pro přenos znalostí výsledků VaV do praxe a vytvořit systém hodnocení a financování veřejného výzkumu, který bude motivovat k produkci výsledků, uplatnitelných v inovacích: **OP PIK, PO1, SC1.2** Zvýšení intenzity a účinnosti spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích (tvorba nových a rozvoj současných služeb podpůrné infrastruktury – vědeckotechnických parků, inovačních center, podnikatelských inkubátorů aj.); **OP PPR, PO1, SC 1.1** Vyšší míra mezisektorové spolupráce stimulovaná regionální samosprávou (zvyšování kvality a efektivitu fungování vědeckotechnických parků a inkubátorů v hl. m. Praze, navýšení kapacity vědeckotechnických parků a inkubátorů, rozvoj lidských zdrojů a zavádění specializovaných služeb pro firmy, zejména v oblasti strategického řízení a inovačního managementu, rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu, vytvoření a využití kapitálového finančního nástroje).

Využít výzkumně-vývojové kapacity podniků a výzkumných organizací s cílem zavedení nových aplikací na trhu v technologicky náročnějších oblastech: **OP VVV, PO 1, SC 1.2** Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou (příprava a realizace projektů dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s podniky); **OP PIK, PO 1, SC 1.1** Zvýšit inovační výkonnost podniků (zakládání a rozvoj podnikových výzkumných a vývojových center ve vazbě na strategii firmy a její uplatnění na trhu, zavádění inovací výrobků a služeb i marketingových a procesních inovací s cílem posílení pozice firmy na trhu, aplikační výzkum a experimentální vývoj včetně ochrany duševního vlastnictví).

Zvýšit kvalitu a intenzitu spolupráce veřejného a soukromého sektoru podporou aktivit horizontální mobility, vzájemného zapojení výzkumných organizací a podniků v projektech výzkumu a vývoje, zapojení veřejného sektoru při iniciaci inovací: **OP PIK, PO 1, SC 1.1** Zvýšit inovační výkonnost podniků (zadávání zakázek na výzkum a vývoj veřejným sektorem v předobchodní fázi s cílem vyvinout produkty a služby odpovídající potřebám veřejného sektoru); **OP PIK, PO 1, SC 1.2** Zvýšení intenzity a účinnosti spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích (rozšiřování a výstavba sdílené infrastruktury pro průmyslový výzkum, aktivity vedoucí ke komercializaci výsledků výzkumu pomocí ověření proveditelnosti); **OP PPR, PO 1, SC 1.1** Vyšší míra mezisektorové spolupráce stimulovaná regionální samosprávou (aktivity vedoucí ke komercializaci výsledků výzkumu ověřením proveditelnosti a komerčního potenciálu, projekty zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi a stimulaci inovační poptávky veřejného sektoru, projekty spolupráce výzkumného sektoru s aplikační sférou např. prostřednictvím inovačních voucherů).

**Rozšířit kapacity průmyslového výzkumu a vývoje v podnicích, vývoj a zavádění procesních a produkto-
vých inovací, zavádět eko-inovace do výrobních procesů a produktů:** **OP PIK, PO 1, SC 1.1** Zvýšit inovační výkonnost podniků (podpora projektů průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje, jejichž hlavním cílem je tvorba nových znalostí potřebných pro vývoj nových produktů, materiálů, technologií a služeb; zavedení nových výrobků do výroby a jejich uvedení na trh a dále související zvýšení efektivnosti výrobních procesů a dalších procesních inovací, zvláštní pozornost zde bude věnována eko-inovacím).

Nedostatek kvalitních lidských zdrojů pro výzkum a vývoj

Problém dostupnosti lidských zdrojů pro výzkum a vývoj se projevuje v nižším počtu výzkumných pracovníků, zejména těch s mezinárodními zkušenostmi, ve velmi nízkém počtu žen i v nízkém počtu absolventů doktorského studia, kteří jsou hlavním zdrojem nových odborníků. Nedaří se přitáhnout zahraniční odborníky do českého výzkumu a technologicky náročných odvětví, přičemž zároveň dochází k odlivu špičkových domácích výzkumných pracovníků do zahraničí. Negativním důsledkem je uzavřenost českého výzkumu a malá schopnost přenosu znalostí a zkušeností mezi sektory.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV:

Rozvoj lidských zdrojů ve VaV a vysokoškolského vzdělávání v návaznosti na výzkum: PO 1, SC 1.1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků (rozvoj kapacit výzkumných týmů získáváním špičkových domácích i zahraničních výzkumníků a zajištěním souvisejících materiálních podmínek).

Zvýšení atraktivity výzkumného prostředí pro příchod špičkových výzkumných a akademických pracovníků ze zahraničí a ze soukromého sektoru: PO 1, SC 1.3 Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely (zkvalitnění materiálně-technických podmínek vysokých škol a Akademie věd ČR pro výuku spojenou s výzkumem, zejména investice do modernizace infrastruktury a do výzkumného vybavení; budování nové infrastruktury pro rozvoj výzkumně zaměřených studijních programů – pouze v odůvodněných případech např. při vzniku nových oborů).

Popularizace výzkumu, která zvýší zájem dětí, mládeže a veřejnosti o výzkum a jeho výsledky, včetně podpory zvýšení zájmu odborné veřejnosti a podnikatelské sféry: PO 1, SC 1.1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků (vytvoření nových a rozvoj stávajících návštěvnických center v podpořených výzkumných centrech a infrastrukturách, včetně souvisejících popularizačních programů).

Nedostatečná kvalita řízení výzkumu na národní a institucionální úrovni

Limitujícím faktorem pro realizaci kvalitního výzkumu jsou v ČR nedostatky ve strategickém řízení výzkumu na národní úrovni i na úrovni jednotlivých výzkumných organizací. Problémy existují v systému hodnocení, protože nyní je zaměřen spíše na kvantitu výsledků než na jejich kvalitu a konkrétní přínos pro praxi. Chybí rovněž systémy pro evaluaci nástrojů výzkumné a inovační politiky a pro spolupráci výzkumných organizací. Přetrvávají nedostatky ve strategickém a projektovém řízení, což demotivuje především mladé talenty v jejich kariéerním růstu a odrazuje od realizace ambiciózního výzkumu. Negativní dopad má rovněž vysoká administrativní zátěž výzkumné činnosti.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV:

Vytvořit a zavést systémové nástroje strategického řízení výzkumu na národní úrovni a na úrovni jednotlivých výzkumných organizací, a zvýšit tak podíl finančních prostředků, přidělovaných výzkumným institucím podle jejich výkonu: PO 1, SC 1.4 Zlepšení strategického řízení výzkumu na národní úrovni (rozvoj strategického řízení politiky výzkumu, vývoje a inovací na národní úrovni; vytvoření a implementace systému hodnocení a prezentace výsledků výzkumu a vývoje v ČR; otevřený přístup k vědeckým informacím, posílení interních kapacit institucí, a tím snižování administrativní zátěže výzkumníků; implementace nového motivačního systému hodnocení a institucionálního financování výzkumných organizací podle kvality; vytvoření a implementace mechanismů pro koordinaci podpory mezinárodních výzkumných a inovačních aktivit, řízení RIS3 na národní úrovni; vytvoření systému pro centralizované zpřístupňování informačních zdrojů pro výzkum a vývoj a vytvoření, rozvoj a implementace systému pro integrovanou komunikaci o výsledcích výzkumu a vývoje).

Nedostatečné využívání výsledků výzkumu a vývoje v oblasti zemědělství

Obecný stav výzkumu a vývoje se plně promítá i do oblasti zemědělství, přestože zde existuje dlouhodobě specifický resortní výzkum. Velkým problémem existujících systémů transferu znalostí je jejich roztržitost, nepružnost a rovněž neochota podnikatelské sféry podílet se na nákladech, spojených s transferem znalostí.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci PRV:

Podpora adaptace výsledků výzkumu do praxe, využití inovací pro zvýšení přidané hodnoty, zavedení nejmodernějších poznatků ochrany životního prostředí do praxe: PU 2, operace 16.2.1 a 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií (zavedení nového výrobního postupu, zařízení či výrobku

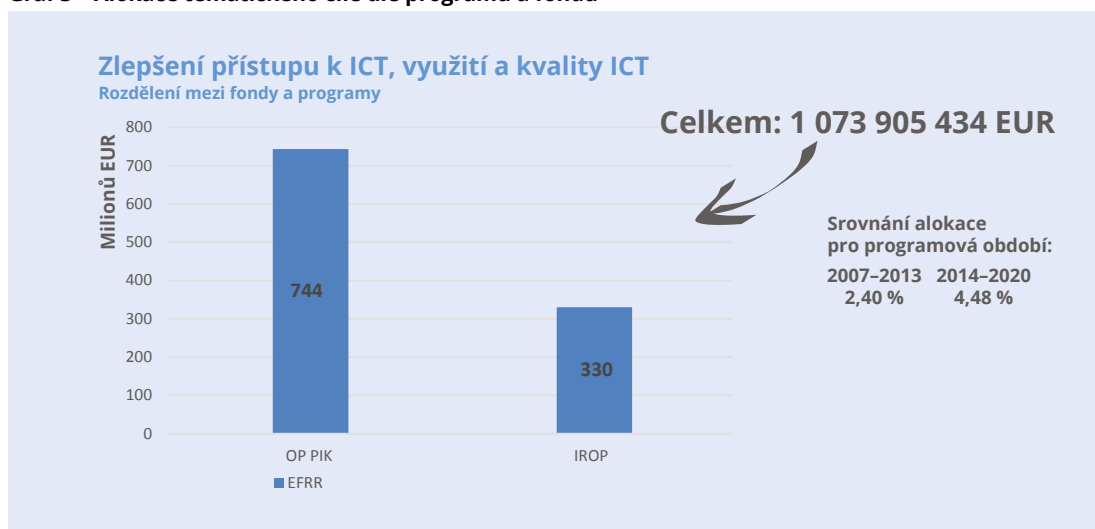
nebo významné vylepšení stávající technologie výroby nebo produktu, spolupráce zemědělských podnikatelů, výrobců potravin a krmiv s výzkumnými subjekty, vývoj a zavedení inovací v rámci podniku s dostatečnými zdroji v podobě kvalifikovaného personálu a výrobních zařízení).

Umožnit poskytování poradenských služeb, využívajících výsledků VaV v zemědělství a lesnictví: PU 1, operace 2.1.1 Poradenství (podpora odborných individuálních poradenských služeb ve vazbě na akreditovaný poradenský systém Ministerstva zemědělství).

Vznik a rozvoj činnosti operačních skupin podle principů Evropského inovativního partnerství, vyšší počet různých forem spolupráce: PU 2, operace 16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP (zřizování a fungování operačních skupin v rámci EIP v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti; podpora přímých investičních výdajů, souvisejících se zavedením inovace); **PU 2, operace 16.3.1** Sdílení zařízení a strojů (spolupráce mezi malými hospodářskými subjekty při organizování společných pracovních procesů a sdílení zařízení a zdrojů, spolupráce při rozvoji služeb cestovního ruchu nebo jejich uvádění na trh); **PU 1, operace 16.4.1** Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů (horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky dodavatelského řetězce k vytvoření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů a příslušných propagačních činností); **PU 1, operace 16.5.1** Horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie a v průmyslových procesech.

3.4.2. Tematický cíl 2 – Zlepšení přístupu k ICT, využití a kvality ICT

Graf 3 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Nedostatečné pokrytí vysokorychlostním internetem především venkovského území

Nezbytným předpokladem pro využívání ICT a dosahování efektů z něj je existence dostatečně rozvinuté a dostupné technologické základny, tzn. především adekvátní infrastruktury umožňující vysokorychlostní přístup k internetu. Česká republika však není dostatečně pokryta a zaostává také v parametrech, jako je rychlost, kapacita a bezpečnost.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Rozvoj infrastruktury pro vysokorychlostní přístup k internetu umožňující minimální přenosové rychlosti 30 Mbit/s prioritně v tzv. bílých oblastech ČR, tedy v těch, ve kterých neexistuje žádný provozovatel sítě pro vysokorychlostní přístup k internetu umožňující přenosovou rychlost 30 Mbit/s, výjimečně v tzv. šedých oblastech ČR,

tedy v těch, ve kterých existuje jeden provozovatel takovéto sítě: **PO 4, SC 4.1** Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu (modernizace, resp. rozšiřování, stávající infrastruktury pro vysokorychlostní přístup k internetu, zřizování nových sítí, vytváření pasivní infrastruktury pro vysokorychlostní přístup k internetu).

Nedostatečná nabídka ICT služeb

Sektor ICT se v České republice potýká s malým růstem a nízkou konkurenceschopností co se týče nabídky nových informačních systémů, ICT řešení, nových softwarových produktů, aplikací a služeb. Samostatným problémem je nerozvinutost tzv. sdílených služeb s úzkou návazností na informační a komunikační technologie, které by měly vést ke snižování nákladovosti procesů a zvyšování efektivity v podnikání a dále mnoha sektorech lidské činnosti.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Posílení tvorby (vývoje) a fungování ICT aplikací a služeb, včetně sdílených služeb zahrnujících budování a modernizaci datových center: **PO 4, SC 4.2** Zvýšit využití potenciálu ICT sektoru pro konkurenceschopnost ekonomiky (tvorba nových moderních a pokrokových digitálních služeb a aplikací např. v oblasti komunikace, zábavy, obchodování, vzdělávání, zdravotnictví, přístupu k zaměstnání nebo i v oblasti kulturních a kreativních průmyslů; poskytování sofistikovaných sdílených služeb (služeb s vysokou přidanou hodnotou), včetně budování a modernizace Datových center splňujících kritéria energetické účinnosti).

Nedokončená elektronizace veřejné správy (eGovernment) a justice a nedostatečné zabezpečení informačních systémů veřejné správy

Rezervy lze i nadále spatřovat v oblasti elektronizace veřejné správy, která nedrží krok s rozvojem ICT v soukromém sektoru. Problémem je nízká koordinace propojení a sdílení informací a dat veřejné správy, nedokončení procesu elektronizace agend veřejné správy, nedostatečně rozvinuté specifické informační a komunikační systémy, radiokomunikační systémy složek IZS a funkční infrastruktury a datová centra pro potřeby veřejné správy. Průřezovou problematickou oblastí je nízká úroveň zabezpečení ICT systémů veřejné správy tak, aby odpovídaly standardům kybernetické bezpečnosti a řízení rizik. Míra zabezpečení je u subjektů veřejné správy různá včetně povědomí o kybernetické bezpečnosti a způsobech, jak ji efektivně zajistit.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci IROP:

Zajištění elektronizace veřejné správy (eGovernment) a justice: **PO 3, SC 3.2** Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů ICT (projekty z oblasti eGovernmentu a informačních a komunikačních systémů veřejné správy v rozsahu rozšíření, propojení, konsolidace systémů, aplikací a datového fondu veřejné správy a jeho publikování, včetně cloudových řešení s cílem efektivně a bezpečně využívat jednotlivé agendy na principu „open data“; zajištění úplného elektronického podání a elektronizace agend – např. eCulture, eHealth, ejustice, eProcurement, eSbírka, eLegislativa, elektronické identifikace, autentizace a autorizace).

Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura veřejné správy: **PO 3, SC 3.2** Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů ICT (vytváření nových a modernizace stávajících informačních a komunikačních systémů pro potřeby subjektů veřejné správy a složek IZS v oblasti spisové služby, archivnictví, vládního spojení, informačních systémů pro potřeby samosprávných agend, rozvoj radiokomunikační infrastruktury státu, technologií).

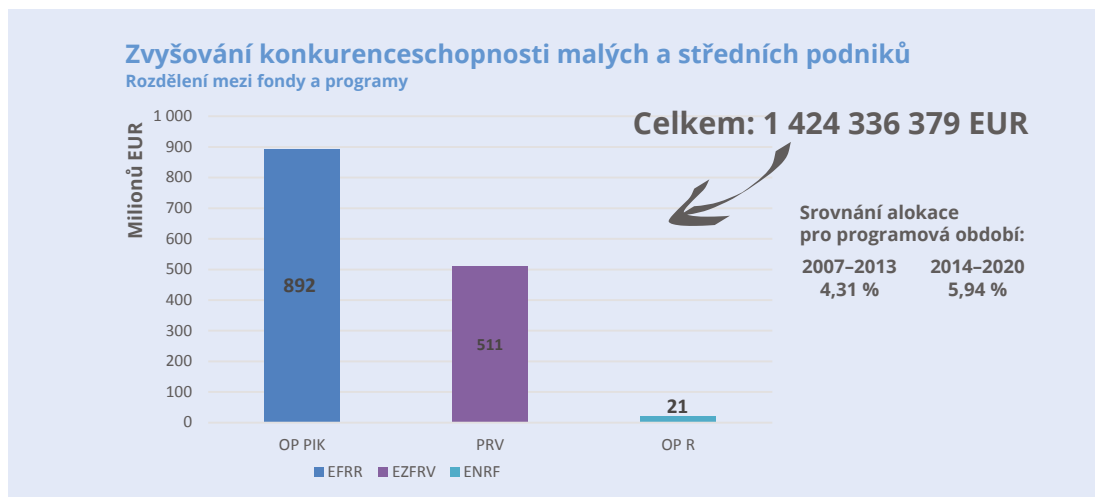
Zlepšení úrovně kybernetické bezpečnosti veřejné správy: **PO 3, SC 3.2** Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů ICT (projekty zaměřené na ochranu informačních a komunikačních (včetně radiokomunikačních) technologií veřejné správy včetně její infrastruktury, a to v souladu se standardy definovanými v zákoně č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti).

3.4.3. Tematický cíl 3 – Zvyšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků

Graf 4 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Slabý endogenní podnikatelský sektor

Velká část domácích firem, byť prošla v posledním desetiletí dynamickým rozvojem, nedokáže držet krok s tempem vývoje na světových trzích. Hospodářský výkon země zajišťuje především segment zahraničních firem, jejichž výzkumné a strategické funkce jsou z velké části umístěné mimo ČR. Problémem ČR je proto slabá inovační poptávka, zejména po inovacích vyšších řádů. Tato skutečnost zásadně ovlivňuje celkový potenciál a obsah spolupráce podnikového sektoru s výzkumnými institucemi. Průmyslové firmy, vytvořené privatizací bývalých státních podniků, se stále potýkají s vnitřním dluhem v podobě zastaralé výrobní infrastruktury, energeticky náročných budov atd. To jim značně snižuje prostředky, které mohou věnovat na inovace a související rizikové výzkumné a vývojové aktivity. Většina MSP má značně omezené znalosti, zejména v oblastech, které jsou kritické pro vyhledávání a využívání nových podnikatelských příležitostí (strategické řízení, marketing, inovační management, zahraniční obchod ad.). Tato bariéra limituje jejich schopnost dostat se ze závislosti na omezeném množství velkých odběratelů a omezuje jejich ambice a schopnosti v oblasti inovací.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Rozvíjet regionální a oborová inovační centra v souladu s RIS3, která poskytují zejména specializované technické služby, umožňující zvýšit inovační výkonnosti v jednotlivých odvětvích a přesahující hranice vlastních odvětví: **PO 2, SC 2.1** Zvýšení konkurenceschopnosti začínajících a rozvojových MSP (realizace podnikatelských záměrů začínajících podniků do tří let a rozvojových záměrů déle působících podniků prostřednictvím vhodných finančních nástrojů a dotací, poskytování poradenských služeb a služeb pro začínající podniky prostřednictvím podnikatelských inkubátorů a inovačních center).

Zlepšit strategické řízení MSP, zvýšit jejich aspirace v oblasti inovací a zahraniční expanze a zlepšit řízení inovací, včetně většího využití externích zdrojů znalostí a technologií v souladu s trendem open – innovation: **PO 2, SC 2.4** Zvýšit kapacitu pro odborné vzdělávání v MSP (vytvoření a rozvoj kvalitní infrastruktury pro realizaci odborného vzdělávání pracovníků MSP – vybudování, rozšíření a dovybavení školicích středisek, umožňujících proškolení v rozvíjejících se nových technologiích), **PO 2, SC 2.1** Zvýšení konkurenceschopnosti začínajících a rozvojových MSP (sofistikované poradenské služby expertů se znalostí mezinárodního prostředí a poradenské služby pro strategické řízení a management inovací).

Zvýšit schopnost MSP samostatně se prosazovat na náročných a vzdálených zahraničních trzích: **PO 2, SC 2.2** Zvýšení internacionalizace malých a středních podniků (služby pro MSP, zaměřené na mezinárodní konkurenceschopnost, usnadňující vstup na zahraniční trhy formou účasti na zahraničních veletrzích a výstavách nebo formou vzdělávacích seminářů).

Více využít potenciál vzájemné spolupráce firem v oblasti inovací, včetně spolupráce MSP se zahraničními firmami (nejen lokalizovanými v ČR): **PO 2, SC 2.2** Zvýšení internacionalizace malých a středních podniků (služby zaměřené na podporu internacionalizace zapojováním MSP do mezinárodních programů, např. Horizont 2020, COSME).

Rozvíjet infrastrukturu a služby podporující potřeby rozvoje podniků: **PO 2, SC 2.3** Zvýšit využitelnost infrastruktury v podnikání (technické a stavební rekonstrukce brownfieldů a jejich přeměna na moderní podnikatelské objekty, vznik nově zrekonstruovaných podnikatelských ploch; realizace komplexních stavebně-technických opatření, vedoucích k rekonstrukci technicky nevyhovujícího podnikatelského objektu na moderní podnikatelský objekt).

Podnikatelská kultura, intenzita podnikání a aspirace

K nejpálčivějším problémům v této oblasti patří nízká tvorba nových, zejm. technologických, firem, nedostatečná motivace lidí k zakládání vlastních podniků, zakořeněné vzorce chování nepřející podnikání, malá ochota obyvatel ČR podstupovat riziko, a v důsledku toho preferování zaměstnaneckého poměru. Absolventi VŠ usilují spíše o nalezení zaměstnání v renomovaných firmách či ve veřejném sektoru namísto aspirace o vytvoření vlastní firmy. Možnosti vnějšího financování k založení a rozvoji podniku jsou omezené, protože zejména malé a začínající firmy mají obtížnější přístup k úvěrům z důvodu vyšší rizikovosti. V případě zajištění rizikového kapitálu pro rozvoj inovačních firem dochází v ČR k selhání trhu a kapitálové investice i kvůli nedostatečným znalostem podnikatelů téměř neexistují.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Zvýšit podíl obyvatel poprvé zahajujících vlastní podnikání, stejně jako lidí opakovaně zahajujících vlastní podnikání, zvýšit dostupnost vnějšího financování pro začínající podnikatele a inovační podniky včetně rizikového kapitálu: **PO 2, SC 2.1** Zvýšení konkurenceschopnosti začínajících a rozvojových MSP (realizace podnikatelských záměrů začínajících podniků do tří let a rozvojových záměrů déle působících podniků prostřednictvím vhodných finančních nástrojů a dotací).

Zvýšit tvorbu nových firem ve znalostně intenzivních oblastech, zlepšit image podnikání a podnikatelů a jejich přínosu pro společnost, zajistit dostupnost kvalitních služeb pro začínající podnikatele: **PO 2, SC 2.2** Zvýšení internacionalizace malých a středních podniků (služby pro MSP zaměřené na mezinárodní konkurenceschopnost usnadňující vstup na zahraniční trhy formou účasti na zahraničních veletrzích a výstavách nebo formou vzdělávacích seminářů; sofistikované poradenské služby expertů se znalostí mezinárodního prostředí a poradenské služby pro strategické řízení a management inovací, služby zaměřené na podporu internacionalizace zapojováním MSP do mezinárodních programů, např. Horizont 2020, COSME).

Konkurenceschopnost zemědělských, potravinářských a lesnických podniků

České zemědělství v řadě ukazatelů konkurenceschopnosti zaostává za průměrem EU. Produkce je nákladově náročná, produktivita práce je nízká, exportujeme komodity s nižším stupněm zpracování, a tedy i nižší přídavnou hodnotou. Rovněž konkurenceschopnost lesního hospodářství a potravinářského průmyslu je nižší než průměr EU. Je to způsobeno zejména nižší kapitálovou vybaveností, duální strukturou výroby, zaostáváním v zavádění inovací a rovněž nepříznivou věkovou strukturou pracovníků v zemědělství. Vzrůstající nároky na kvalifikaci a kvalitu pracovních sil v souvislosti s technickým a technologickým rozvojem v zemědělství a akvakultuře vyžadují vstup mladých a kvalifikovaných pracovníků zejména na úrovni vedoucích podniků.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci PRV:

Urychlit nápravy vlastnických vztahů k půdě prostřednictvím realizace pozemkových úprav a současně s tím realizovat další efekty zlepšující biodiverzitu, vodní režim v krajině, snižující erozní ohroženost půdy a zvyšující estetickou hodnotu krajiny: **PU 2, operace 4.3.1** Pozemkové úpravy.

Zvyšovat konkurenceschopnost zemědělských, potravinářských a lesnických podniků podporou vyšší účinnosti výrobních faktorů (včetně úspor energie zvyšováním účinnosti výrobních procesů)

a zlepšením managementu: **PU 2, operace 4.1.1** Investice do zemědělských podniků (snížení výrobních nákladů, modernizace nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnější přístup k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem, tam kde je obnova zásadní pro další činnost); **PU 2, operace 8.6.1** Technika a technologie pro lesní hospodářství; **PU 2, operace 8.6.2** Technické vybavení dřevozpracujících provozoven.

Posilování konkurenceschopnosti rostlinné a živočišné výroby zvyšováním efektivity provozů při současném zlepšování podmínek pohody zvířat (welfare) a zachování diversity zemědělské rostlinné produkce s přihlédnutím k ochraně vod a ovzduší: **PU 2, operace 6.4.1** Investice do nezemědělských činností (stavební obnova či nová výstavba provozovny, pořízení strojů a technologií pro nezemědělskou činnost); **PU 2, operace 6.4.2** Podpora agroturistiky; **PU 2, operace 6.4.3** Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů, **PU 2, operace 14.1.1 až 14.1.7** (Zvýšení lehačích prostorů v chovu dojníc, zlepšení stájového prostředí v chovu mléčného skotu, výběhy/přístup k pastvě pro suchostojné krávy, zajištění zlepšení péče v zimovišti s přístupem do výběhů pro masný skot, zlepšení životních podmínek pro prasničky a prasnice, zvětšení plochy pro selata, zajištění nezarošované plochy v předvýkrmu selat).

Zlepšení organizace trhu a posílení orientace na jakost, inovace, transfer nejnovějších poznatků do praxe, sdílení řešení provozních problémů a spolupráce v inovativních projektech především na lokální a regionální úrovni: **PU 3, operace 4.2.1** Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů (zvýšení efektivity výroby a konkurenceschopnosti malých a středních podniků).

Stimulace zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců v zemědělských podnicích prostřednictvím podpory investic, nezbytných pro realizaci podnikatelského plánu: **PU 2, operace 6.1.1** Zahájení činnosti mladých zemědělců.

Zvyšovat konkurenceschopnost lesnických podniků podporou zlepšení infrastruktury pro lesní hospodářství: **PU 2, operace 4.3.2** Lesnická infrastruktura.

Konkurenceschopnost podniků akvakultury

Slabou stránkou českého rybařství je nižší ochota podniků investovat do modernizace, inovací a obnovy rybníků, protože investice v této oblasti mají nízkou návratnost. Jedním z klíčových problémů české akvakultury je zajištění rovnoměrné celoroční dodávky sladkovodních ryb na domácí trh, stále přetrvává sezónnost konzumace ryb. Nízký je také podíl zpracovávaných ryb v domácích podnicích. Chybí moderní intenzivní chovné systémy, využívající inovace, opomíjí se další mimoprodukční funkce rybníků (zadržování vody v krajině, biodiverzita). Problémem jsou rovněž řídicí a organizační kompetence podniků.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP R:

Zachovat a modernizovat extenzivní a polointenzivní akvakulturu (rybníky) – především kapr produkovaný v polykulturních obsádkách: **PU 2, opatření 2.1** Inovace (rozvíjení znalostí, zaměřených na snížení dopadu na životní prostředí, podporu udržitelného využívání zdrojů, podmínky zvířat; podpora nových akvakulturních druhů, postupů a produktů), **PU 2, opatření 2.2** Produktivní investice do akvakultury (produktivní investice do akvakultury, modernizace akvakulturních jednotek, investice do zvyšování jakosti produktů, obnova stávajících rybníků – odbahnění, výstavba rybníků), **PU 2, opatření 2.3** Podpora nových chovatelů.

Cíleným marketingem zvýšit spotřebu sladkovodních ryb v průběhu celého roku: **PU 5, opatření 5.1** Plány produkce (zefektivnění organizace, plánování a uvádění produkce akvakultury na trh, rovnováha nabídky a poptávky na trhu), **PU 5, opatření 5.2** Uvádění produktů na trh (vytváření organizací producentů nebo mezioborových organizací, vedení kampaní s cílem zvyšovat povědomí veřejnosti o produktech akvakultury).

Vybudovat moderní recirkulační zařízení k produkci kvalitních ryb, nárůst produkce ryb z recirkulačních systémů: **PU 2, opatření 2.4** Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním (vybudování moderních recirkulačních zařízení, aplikace inovativních metod šetrných k životnímu prostředí).

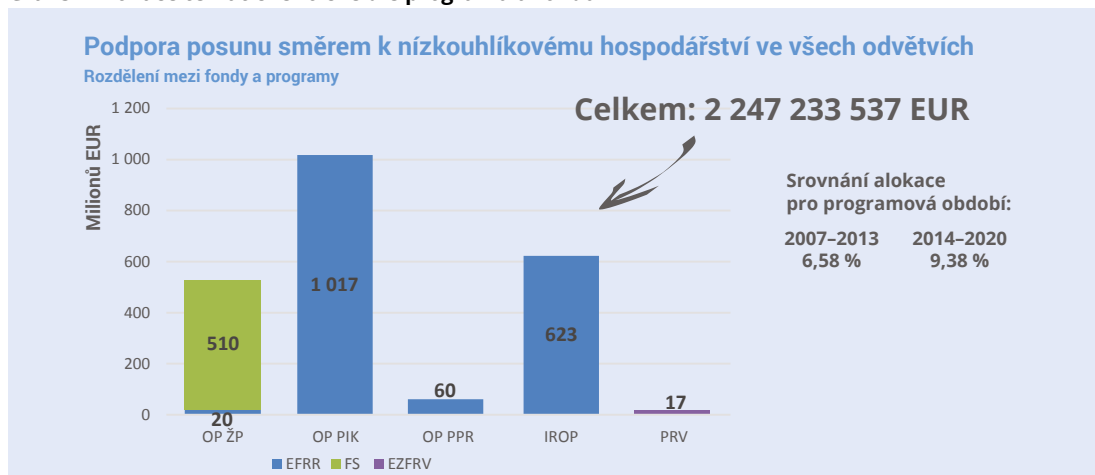
Diverzifikovat činnosti rybářských podniků: **PU 2, opatření 2.2** Produktivní investice do akvakultury (rozšíření možností a příjmů podnikatelů v akvakultuře o další formy podnikání za předpokladu, že doplňkové činnosti souvisí s hlavní činností podniku akvakultury, včetně cestovního ruchu s nabídkou rybaření, environmentálních služeb v oblasti akvakultury nebo vzdělávacích činností, týkajících se oblasti akvakultury).

Efektivně využívat zpracovatelské podniky: **PU 5, opatření 5.3** Investice do zpracování produktů (zvýšení podílu i sortimentu zpracovaných sladkovodních ryb, modernizace a inovace zpracovatelských kapacit).

3.4.4. Tematický cíl 4 – Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích

Graf 5 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Vysoká energetická náročnost budov (bytových, veřejných a podnikatelských)

Energetická náročnost české ekonomiky je nadále v porovnání s ostatními členskými zeměmi EU vysoká. Velký potenciál existuje v oblasti energetických úspor, a to především v oblasti konečné spotřeby budov (bytových, veřejných a podnikatelských). Tyto energetické úspory mají pozitivní dopad jak na energetickou bezpečnost ČR, tak na ziskovost firem a zlepšení sociální situace obyvatel.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP ŽP, OP PPR, IROP a OP PIK:

Podpora opatření vedoucích k energetickým úsporám a využití OZE v budovách (veřejných, bytových i podnikatelských): **OP ŽP, PO 5, SC 5.1** Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie (zlepšení tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov; realizace technologií na využití odpadního tepla; realizace nízkoemisních a obnovitelných zdrojů tepla); **OP ŽP, PO 5, SC 5.2** Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov (podpora vícenákladů na dosažení standardu budovy s téměř nulovou spotřebou a pasivního energetického standardu v případě výstavby nových budov); **OP PPR, PO 2, 2.1** Energetické úspory v městských objektech dosažené také s využitím vhodných obnovitelných zdrojů energie, energeticky efektivních zařízení a inteligentních systémů řízení (zvyšování energetické efektivity v rámci objektů a technických zařízení pro zajištění provozu městské veřejné dopravy, v rámci objektů a technických zařízení pro zajištění provozu městské silniční dopravy, realizace pilotních projektů přeměny energeticky náročných městských budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie); **IROP, PO 2, SC 2.5** Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení – bytové domy (zlepšení tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, prvky pasivního vytápění a chlazení, stínění a instalace systémů řízeného větrání a rekuperace odpadního vzduchu; nový zdroj pro vytápění a přípravu teplé vody bytového domu, využívající místo pevných nebo kapalných fosilních paliv efektivní, ekologicky šetrné zdroje; u centrálních zdrojů vytápění různá opatření zvyšující energetickou účinnost, výměna rozvodů vody a tepla a instalace systémů měření a regulace otopné soustavy ad.); **OP PIK** – viz následující problém Vysoká energetická a surovinová náročnost hospodářství (zejména průmyslu) a rostoucí ceny energií.

Vysoká energetická a surovinová náročnost hospodářství (zejména průmyslu) a rostoucí ceny energií

Česká republika má jednu z nejvyšších náročností tvorby HDP na spotřebu elektřiny v rámci EU (je cca 25 % nad jejím průměrem), přičemž ve spotřebě elektřiny na obyvatele je v průměru EU. Důvodem je jak vysoký podíl

průmyslu na tvorbě HDP a vysoký podíl průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností, tak i vnitřní dluh podniků spočívající v nízké energetické efektivnosti průmyslových procesů a vysoké energetické náročnosti budov. Návratnost investic do energetické efektivnosti je obvykle o něco delší než investice do vlastní produkce a tempo zvyšování energetické účinnosti je při rozpočtových omezeních firem pomalé. Ceny energií pak představují kritický faktor konkurenceschopnosti firem.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Stimulace investic do energetické a surovinové účinnosti podniků: **PO 3, SC 3.2** Zvýšit energetickou účinnost podnikatelského sektoru (snižování energetické náročnosti budov v podnikatelském sektoru včetně modernizace a rekonstrukce rozvodů elektřiny, plynu, tepla a osvětlení; modernizace, rekonstrukce stávajících zařízení na výrobu energie pro vlastní spotřebu; využití odpadní energie ve výrobních procesech; snižování energetické náročnosti výrobních a technologických procesů aj.); **PO 3, SC 3.4** Uplatnit inovativní nízkouhlíkové technologie v oblasti nakládání energií a při využívání druhotných surovin (pilotní projekty zavádění technologií akumulace energie; zavádění nízkouhlíkových technologií v budovách; zavádění inovativních technologií v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů – např. využití biometanu; zavádění systémů řízení spotřeby energií; zavádění inovativních nízkouhlíkatých technologií v oblasti zpracování a využívání druhotných surovin; zavádění technologií k získávání druhotných surovin v kvalitě vhodné pro další využití v průmyslové výrobě; zavádění technologií, kterými se budou z použitých výrobků získávat efektivním způsobem cenné druhotné suroviny, které jsou v ČR i v EU deficitní, zejména kritické suroviny; zavádění technologií na výrobu inovativních produktů vyrobených z druhotných surovin).

Závislost na neobnovitelných zdrojích energie, nízká orientace na využití obnovitelných zdrojů energie

Pro zajištění maximálně možné nezávislosti ČR na cizích energetických zdrojích je třeba podporovat optimální využití konvenčních i obnovitelných zdrojů energie na území ČR. V souladu se strategií Evropa 2020 si ČR stanovila cíl využít minimálně 13 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020. V roce 2012 byl tento podíl roven 10 %. ČR chce tohoto cíle dosáhnout, avšak při přehodnocení formy podpory a minimalizace finančních dopadů OZE na ekonomiku a obyvatelstvo a při využití těch forem OZE, pro které jsou v ČR nejvhodnější (přírodní a technické) podmínky.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK a PRV:

Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie: **OP PIK, PO 3, SC 3.1** Zvýšit podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě ČR (výstavba a rekonstrukce malých vodních elektráren; výstavba a rekonstrukce zdrojů tepla a kombinované výroby elektřiny a tepla z biomasy a vyvedení tepla; vyvedení tepla ze stávajících bioplynových stanic do místa spotřeby, instalace vzdálené kogenerační jednotky využívající bioplyn ze stávající bioplynové stanice); **PRV, PU 5, operace 6.4.3.** Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů (investice do zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv a bioplynové stanice – většina vyrobené energie či paliva musí sloužit k prodeji nebo být využita pro nezemědělskou činnost žadatele, ekonomicky životaschopné jsou pouze zemědělské bioplynové stanice zpracovávající v maximální míře statková hnojiva, a tedy přímo napojené na živočišnou výrobu).

Vysoký podíl ztrát tepelné energie v tepelných rozvodných zařízeních a nevyužitý potenciál kombinované výroby elektřiny a tepla

Výroba elektřiny v ČR je spojena s vysokými ztrátami kolem 500 PJ energie ročně. Současně je nevyužit v mnoha lokalitách potenciál kombinované výroby elektřiny a tepla. Rozvodná tepelná zařízení, která umožňují existenci a rozvoj kombinované výroby elektřiny a tepla již v některých případech nevyhovují současným technickým požadavkům na rozvod tepelné energie a dochází ke zvýšeným ztrátám energie.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Výstavba a modernizace systémů zásobování tepelnou energií a zdrojů kombinované výroby elektřiny a tepla: **PO 3, SC 3.5** Zvýšit účinnost soustav zásobování teplem (rekonstrukce a rozvoj soustav zásobování teplem, resp. rozvodných tepelných zařízení, zavádění a zvyšování účinnosti systémů kombinované výroby elektřiny a tepla).

Nedostatečná modernost a kapacita distribučních soustav

Zvyšující se podíl decentralizovaných zdrojů energie vyvolává potřebu vhodně doplňovat stávající distribuční soustavy technologiemi, které umožňují zajistit spolehlivý provoz. Prvky inteligentních sítí obecně přispívají k aktivnímu řízení distribučních soustav a ke zvýšení spolehlivosti a kvality dodávek energie.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Modernizace distribučních soustav s důrazem na zavádění prvků inteligentních sítí (smartgrids) za účelem minimalizace úzkých profilů a integrace decentralizovaných zdrojů energie a zlepšování spolehlivosti dodávek elektřiny: PO 3, SC 3.3 Zvýšit aplikaci prvků inteligentních sítí v distribučních soustavách (nasazení automatizovaných dálkově ovládaných prvků v distribučních soustavách; nasazení technologických prvků řízení napětí a výběrové osazení měření kvality elektrické energie v distribučních soustavách; řešení lokální bilance řízením toků výkonu mezi odběrateli a provozovatelem distribuční sítě).

Zlepšení pohlcování uhlíku v lesnictví

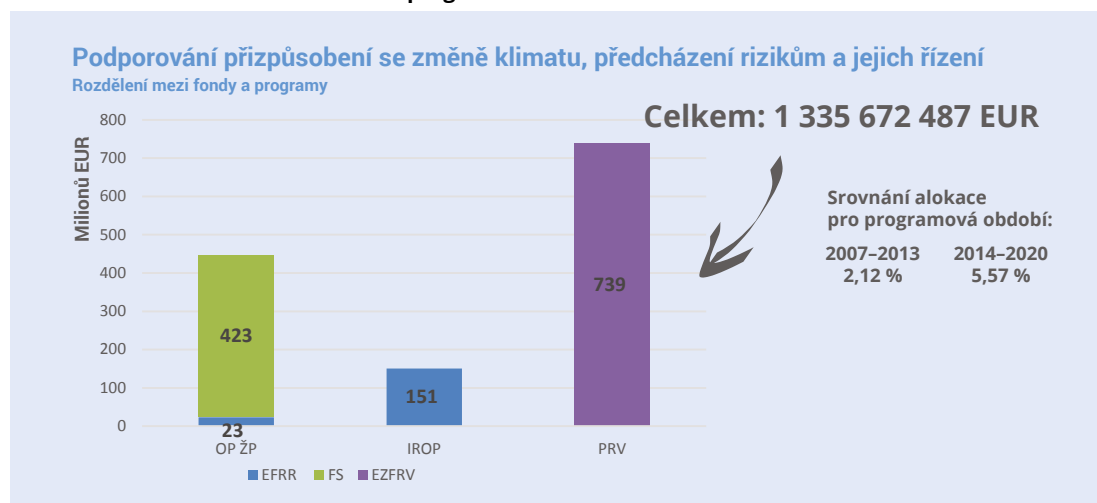
Pro adaptaci na změnu klimatu jsou ve venkovských oblastech důležitá opatření v oblasti zemědělství, lesního a vodního hospodářství. Zalesňování přispěje ke snížení eroze a bude eliminovat negativní návazné jevy, jako např. snižování kvality půdy, zabránění smyvu půdy do vodních toků s následkem eutrofizace a umožní sekvestraci uhlíku, zvýšení biodiverzity a retenci vody v krajině.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci PRV:

Úprava zemědělského a lesního hospodaření, zvyšování sekvestračního potenciálu zemědělských půd: PU 5, operace 8.1.1. Zalesňování a zakládání lesů (zalesnění zemědělské půdy včetně poskytnutí péče o založený porost a náhrady za ukončení zemědělské činnosti, podporu nelze poskytnout na výsadbu rychle rostoucích dřevin, výmladkových plantáží a vánočních stromků).

3.4.5. Tematický cíl 5 – Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení

Graf 6 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Nedostatečná reakce na změnu klimatu

Především od 90. let 20. století je v ČR zvýšená intenzita povodní, v letech 1997, 2002 a 2013 byla zasažena značná část území ČR. Je nezbytné zvyšování retenční schopnosti krajiny a zpomalování odtoku vody – realizace přírodě blízkých a technických opatření na ochranu proti povodním, a to v souladu se Směrnicí 2000/60/ES, Směrnicí 2007/60/ES a s Plánem hlavních povodí České republiky a jednotlivými plány dílčích povodí.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci PRV a OP ŽP:

Úprava zemědělského a lesního hospodaření, realizace specifických, přírodě blízkých a technických opatření, vedoucích k adaptaci na klimatickou změnu v krajině: PRV, PU 4, operace 10.1.5 Zatravňování orné půdy, PRV, PU 4, operace 10.1.8 Zatravňování drah soustředěného odtoku, PRV, PU 4, operace 8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách, PRV, PU 4, operace 8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích (retenční nádrže, zkapacitnění koryt vodních toků, protierozní opatření), PRV, PU 4, operace 8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi.

Zvyšování sekvestračního potenciálu zemědělských půd: PRV, PU 4, operace 10.1.1 Integrovaná produkce ovoce, PRV, PU 4, operace 10.1.2 Integrovaná produkce révy vinné, PRV, PU 4, operace 10.1.3 Integrovaná produkce zeleniny, PRV, PU 4, operace 10.1.5 Zatravňování orné půdy, PRV, PU 4, operace 10.1.8 Zatravňování drah soustředěného odtoku.

Realizace adaptačních opatření, rozvoj systémů nakládání se srážkovými vodami a rozšiřování a revitalizace ploch zeleně ve městech: OPŽP, PO 1, SC 1.3 Zajistit povodňovou ochranu intravilánu (zprůtočnění/zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků, rozlivy, hospodaření se srážkovými vodami, budování vodních děl, sloužících povodňové ochraně); OPŽP, PO 4, SC 4.4 Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně (plánování, péče a ochrana zeleně a vodních ploch, posílení ekosystémových funkcí, zlepšení hospodaření se srážkovými vodami, zlepšení mezo-klimatických podmínek).

Analýza, prevence, řešení a řízení rizik a dopadů přírodních katastrof, rozvoj varovného a vyznamovacího systému obyvatelstva: OPŽP, PO 1, SC 1.4 Podpořit preventivní protipovodňová opatření (analýza odtokových poměrů a návrhy protipovodňových opatření, varovné, hlásné, předpovědní a výstražné systémy na celostátní i lokální úrovni, digitální povodňové plány);

Nedostatečná připravenost území (IZS) z pohledu přizpůsobení se změně klimatu a předcházení a řešení rizik

Přes značný pokrok nelze tvrdit, že by složky IZS byly dostatečně vybavené a odolné pro případ mimořádných událostí, a to především na územích se zvýšeným či předpokládaným výskytem mimořádných událostí. S ohledem na přeshraniční dimenzi některých extrémních meteorologických jevů je též nutná užší spolupráce krizového řízení a složek integrovaného záchranného systému po obou stranách hranice.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci IROP:

Zajištění adekvátní odolnosti jednotek složek IZS na exponovaných územích, posílení jejich vybavení, modernizace vzdělávacích a výcvikových středisek: PO 1, SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof (posílení odolnosti staveb, vybudování nových dislokací, posílení vybavení technikou a věcnými prostředky (např. mobilní velkoobjemové nádrže na vodu, soupravy pro nouzové zastřešení obytných budov), modernizace vzdělávacích a výcvikových středisek (simulátory, trenažéry, polygony).

Nedostatečná prevence a ekologická rizika

Přestože v ČR probíhají sanační zásahy k odstranění starých zátěží po několik desetiletí, stále je velké množství lokalit, u nichž znečištění představuje významné riziko pro lidské zdraví a/nebo životní prostředí. Další riziko představuje rovněž oblast průmyslového znečištění, havárií a chemických látek. Hlavní problémy jsou spojeny s nedostatečným environmentálním povědomím mezi podniky, státní správou a veřejností, komplikovanou legislativou, nedostatečným institucionálním zázemím a nedostatkem prostředků na zavádění nových environmentálně přínosných technologií. Rovněž není dostatečná prevence a příslušná osvěta.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP ŽP:

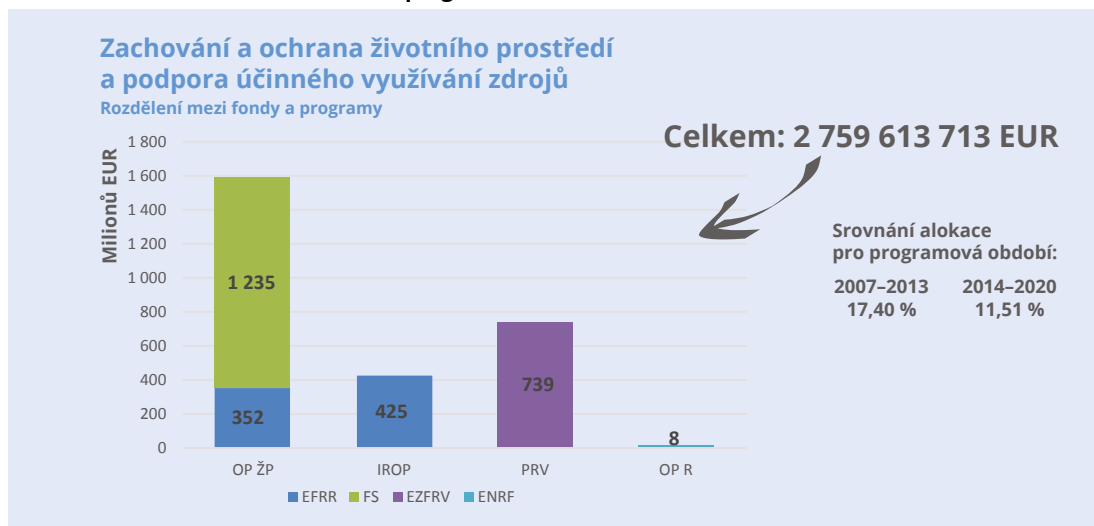
Odstraňování starých ekologických zátěží, podpora regenerace brownfieldů: PO 3, SC 3.4 Dokončit inventarizaci a odstranit ekologické zátěže (inventarizace kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst, výběr nejzávažnější kontaminovaných lokalit, realizace průzkumných prací, analýz rizik, sanace vážně kontaminovaných lokalit).

Snížení environmentálních rizik a rozvíjení systémů jejich řízení: PO 3, SC 3.5 Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení (náhrada nebo rekonstrukce zařízení s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, vytvoření informačních systémů, znalostních portálů a SW nástrojů pro tvorbu a aplikaci nových metodik a postupů v managementu chemických látek a prevenci závažných chemických havárií, vytvoření expertních center REACH a center prevence rekonstrukce nebo nákup technologií pro omezení průmyslového znečištění v souvislosti s BAT a IPPC).

3.4.6. Tematický cíl 6 – Zachování a ochrana životního prostředí a Podpora účinného využívání zdrojů

Graf 7 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Znečištění ovzduší

Nevyhovující kvalita ovzduší je zásadním plošným problémem ČR. Koncentrace suspendovaných částic frakce PM_{10} a $PM_{2,5}$, benzo[a]pyrenu a přízemního ozonu, se závažnými dopady na lidské zdraví, každoročně překračují své imisní limity na řadě lokalit. Z lokálního až regionálního hlediska zůstává nejzávažnější situace v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frydek-Místek, k překračování imisních limitů však dochází ve všech zónách a aglomeracích. V Praze a Brně jsou podnětem k řešení nadlimitní koncentrace škodlivin, pocházejících převážně z dopravy. Zhoršená kvalita ovzduší je problémem i v malých sídlech, kde znečištění ovzduší suspendovanými částicemi a benzo[a]pyrenem pochází z lokálního vytápění. Navrhovaná opatření budou zaměřena na snížení emisí suspendovaných částic frakce PM_{10} a $PM_{2,5}$, prekurzorů tvorby sekundárních částic (oxidy síry, oxidy dusíku, amoniak, těkavé organické látky) a benzo[a]pyrenu.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP ŽP:

Snížení emisí z lokálních topenišť: PO 2, SC 2.1 Snížit emise z lokálního vytápění domácností (náhrada stávajících stacionárních spalovacích zdrojů v domácnostech).

Snížení emisí z energetických a průmyslových zdrojů: PO 2, SC 2.2 Snížit emise stacionárních zdrojů (náhrada a rekonstrukce zdrojů, pořízení technologií a změny technologických postupů, vedoucí ke snížení emisí).

Zkvalitnění monitoringu kvality ovzduší: PO 2, SC 2.3 Zlepšit systém sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů.

Jakost vod

Prioritním úkolem ČR je dosáhnout dobrého stavu povrchových a podzemních vod v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále jen směrnice o vodách). Většina aglomerací má již napojení na kanalizaci, zakončenou čistírnou odpadních vod, kritické je však napojení menších sídel. Problematické je plošné znečištění vodních toků a nádrží,

pocházející ze zemědělské činnosti, zanášení vodních nádrží smyvm ornice a zatížení podzemních vod dusičnany, amonnými ionty a pesticidy. V současnosti představuje počet lidí zásobovaných nezávadnou pitnou vodou 93 % obyvatelstva.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP ŽP a PRV:

Zlepšení kvality a dostupnosti pitné vody, snížení spotřeby vody pomocí omezení úniku z vodárenské sítě: OPŽP, PO 1, SC 1.2 Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství (výstavba a modernizace úpraven vody a systémů pro ochranu zdrojů pitné vody, výstavba přivaděčů a rozvodných sítí).

Snížení plošného znečištění vodních toků: PRV, PU 4, operace 11.1.1 a 11.2.1 přechod na postupy a zachování postupů ekologického zemědělství, PRV, PU 4, agroenvironmentálně-klimatické operace.

Zefektivnění nakládání s odpadními vodami: OPŽP, PO1, SC 1.1 Snížit množství vypouštěného znečištěného do povrchových i podzemních vod (výstavba kanalizací, výstavba čistíren odpadních vod, odstraňování eutrofizace vod).

Nakládání s odpady

Z analýzy stavu odpadového hospodářství vyplývají především tyto problémové oblasti: nedostatečná prevence vzniku odpadu, neodpovídající materiálové využití komunálních odpadů, ukládání BRKO na skládky a celkově vysoký podíl skládkování komunálních odpadů. Podpora aktivit pro energetické využití odpadů bude záviset na posouzení souladu platného Plánu odpadového hospodářství ČR a navazujících 14 krajských POH se Směrnicí 2008/98/ES Evropskou komisí.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP ŽP:

Předcházení vzniku odpadů: PO 3, SC 3.1: Prevence vzniku odpadů (předcházení vzniku komunálních odpadů, předcházení vzniku průmyslových odpadů).

Zásadní omezení skládkování na území ČR, zákaz skládkování neupraveného směsného komunálního odpadu mezi lety 2023–2025, kvalitní recyklace, optimalizace nakládání s BRKO, energetické využívání směsných komunálních odpadů (po separaci recyklovatelných a využitelných složek): PO 3, SC 3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů (výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů, pro materiálové a energetické využití odpadů, zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady).

Biodiverzita, krajina, ekosystémové služby a geofaktory

Intenzifikace zemědělského hospodaření nebo naopak jeho absence vedla k přímé likvidaci řady stanovišť nebo k jejich degradaci. Druhá různorodost vykazuje v mnoha ukazatelích postupný pokles. Významným problémem je také postupné narušení ekosystémů, kdy významně narůstá neprostupnost krajiny. Výrazný negativní dopad má změna struktury krajiny (úbytek krajinných prvků, nevhodné úpravy vodního režimu krajiny, regulace vodních toků). V ČR je vysoký výskyt ohrožení svahovými nestabilitami. Polovina území ČR se nachází v přírodně znevýhodněných oblastech, kde leží 86 % plochy trvalých travních porostů. Neuspokojivý je také stav odolnosti a ochrana lesních porostů.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP ŽP a PRV:

Zachování a obnovení propojenosti a prostupnosti krajiny a vodních toků, zvýšení retenční schopnosti krajiny, obnovení zelené infrastruktury včetně ÚSES: OPŽP, PO 4, SC 4.3 Posílit přirozené funkce krajiny (zprůchodnění migračních bariér pro živočichy, vytváření či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur, revitalizace vodních toků, zlepšování struktury lesů, zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochrana), PRV, PU 4 agroenvironmentálně-klimatické operace.

Udržení a zvýšení estetické hodnoty krajiny: PRV, PU 4, operace 8.5.2 Neproduktivní investice v lesích (zvysování environmentálních a společenských funkcí lesa).

Posílení zdravotního stavu a odolnosti lesních porostů zvýšením podílu melioračních a zpevňujících dřevin, rekonstrukcí porostů v imisních oblastech a zajištěním kvalitního osiva: PRV, PU 4, operace 15.2.1 Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin, PRV, PU 4, operace 8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, PRV, PU 4, operace 8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin.

Zachování, případně zlepšení stavu populací vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů, omezení

rozsahu invaze nejproblematictějších druhů: OPŽP, PO 4, SC 4.2 Posílit biodiverzitu (péče o vzácné druhy, cenná stanoviště, omezování invazivních druhů), PRV, PU 4, operace 10.1.7 Ochrana čejky chocholaté, Operace 10.1.6 Biopásky (rozvoj zejména ptačích společenství).

Zkvalitnění péče o zvláště chráněná území včetně území soustavy NATURA 2000: OPŽP, PO 4, SC 4.1 Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území, PRV, PU 4, operace 15.1.1 Zachování porostního typu hospodářského souboru, PRV, PU 4, operace 10.1.4 Ošetřování travních porostů, PRV, PU 4, operace 12.1.1, 13.1.1, 13.2.1, 13.3.1 Kompenzační platby.

Předcházení opouštění zemědělského hospodaření v oblastech s přírodním znevýhodněním: PRV, PU 4, operace 13.2.1 a 13.3.1 Kompenzační platby.

Udržení a posilování ekologické funkce sídelní zeleně: OPŽP, PO 4, SC 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech.

Nedostatečné využití potenciálu kulturního a přírodního dědictví

Regiony ČR disponují rozsáhlým kulturním dědictvím a přírodním bohatstvím. Cílem je aktivizovat tento potenciál a využít ho k vyváženému rozvoji regionů.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci IROP:

Revitalizace, obnova a propagace kulturního a přírodního dědictví mající silný potenciál ekonomického rozvoje: PO 3, SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního a přírodního dědictví (revitalizace souboru vybraných památek, zefektivnění ochrany a využívání sbírkových a knihovnických fondů a jejich zpřístupnění).

Opatření v oblasti akvakultury

Rybářské podniky staví na tradici, respektu k životnímu prostředí a na spotřebiteli. Rybníky mají i mimoprodukční funkci – zadržují vodu v krajině, zvyšují biodiverzitu. Slabou stránkou českého rybářství je nižší ochota investovat do obnovy, modernizace a energetické efektivnosti technologických procesů v akvakultuře.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP R:

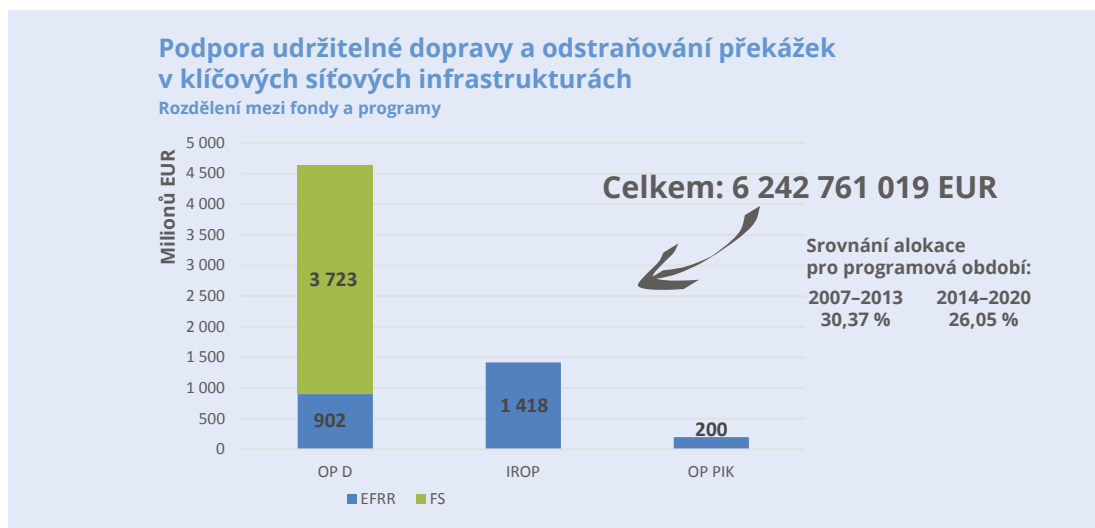
Zachovat a modernizovat extenzivní a polointenzivní akvakulturu (rybníky) – především kapr produkovaný v polykulturních obsádkách: PU 2, opatření 2.4 Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočištěváním, PU 2, opatření 2.5 Akvakultura poskytující environmentální služby, PU 3, opatření 3.1 Shromažďování údajů, PU 3, opatření 3.2 Sledovatelnost produktů.

Stimulace investic do energetické a surovinové účinnosti podniků: PU 2, opatření 2.2 Produktivní investice do akvakultury (úspora spotřeby energie v akvakultuře, ekologicky šetrnější akvakultura, účinnější využívání zdrojů), PU 5, opatření 5.3 Modernizace a inovace zpracovatelských kapacit.

3.4.7. Tematický cíl 7 – Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách

Graf 8 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Nedokončená páteřní dopravní síť tvořená převážně TEN-T

Zcela zásadním problémem dopravy v ČR je nedokončená páteřní železniční, silniční a vnitrozemská vodní síť, a to jak uvnitř státu, tak i v podobě přeshraničních spojení propojujících ČR s Evropou. Potřeby rozvoje v této oblasti jsou zaměřeny na výstavbu a modernizaci železničních tratí (včetně hlavních železničních uzlů), páteřní sítě s důrazem na síť TEN-T, a to včetně zajištění interoperability, a zavádění nových technologií (ERMTS, TSI) a přípravy prvních úseků systému vysokorychlostních tratí. Dále bude podpora směřována na výstavbu a modernizaci dálnic a silnic (silnic I. třídy a silnic pro motorová vozidla) páteřní sítě s důrazem na síť TEN-T, včetně zavádění inteligentních dopravních systémů a podmínek pro využití alternativních pohonů v silniční dopravě, a dále na investice do vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP D:

Výstavba a modernizace železničních tratí páteřní sítě včetně železničních uzlů s důrazem na TEN-T, zajištění interoperability a zavádění nových technologií (ERMTS, ITS): PO 1, SC 1.1 Zlepšení infrastruktury pro vyšší konkurenceschopnost a větší využití železniční dopravy (modernizace, obnova a výstavba tratí a zlepšování jejich parametrů jako eliminace rychlostních propadů a omezení průchodnosti, včetně infrastruktury pro příměstskou dopravu a modernizace železničních uzlů; úpravy tratí vedoucí k zajištění interoperability a implementaci TSI, modernizace zabezpečovacích zařízení a zavádění DOZ a automatického vedení vlaků spolu s využitím dalších moderních technologií za účelem zvyšování bezpečnosti železniční dopravy).

Investice do vnitrozemských vodních cest TEN-T: PO 1, SC 1.2 Zlepšení infrastruktury pro vyšší konkurenceschopnost a větší využití vnitrozemské vodní dopravy v hlavní síti TEN-T (modernizace a výstavba infrastruktury vodních cest, jako např. plavební stupně, plavební komory, objekty pro zajištění bezpečnosti atd. – bude možno realizovat nejdříve po 30. 6. 2016, poté co bude podána u Evropské komise žádost o změnu programu týkající se způsobilosti infrastruktury vnitrozemských vodních cest).

Výstavba a modernizace dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy páteřní sítě s důrazem na TEN-T včetně zavádění ITS: PO 2, SC 2.1 Zlepšení propojení center a regionů a zvýšení bezpečnosti a efektivnosti silniční dopravy prostřednictvím výstavby, obnovy a modernizace dálnic, rychlostních silnic a silnic sítě TEN-T včetně rozvoje systémů ITS (výstavba nových úseků, modernizace, obnova a zkapacitnění již provozovaných úseků; zavádění nových technologií a aplikací pro ochranu dopravní infrastruktury i optimalizaci dopravy, tzv. ITS).

Rozvoj infrastruktury pro využití alternativních paliv v automobilové dopravě: PO 1, SC 2.2 Vytvoření podmínek pro širší využití vozidel na alternativní pohon na silniční síti (vybavení silniční sítě, především ve městech a v rámci TEN-T, napájecími a dobíjecími stanicemi pro alternativní pohony).

Nedostatečné napojení některých území na páteřní infrastrukturu

Rozvoji a lepší dostupnosti regionů, zejména periferních a hospodářsky problémových regionů, a rovněž některých významných průmyslových zón brání mimo jiné nedostatky v rámci ostatních dopravních sítí celostátního významu (mimo páteřní infrastrukturu včetně sítě TEN-T) a dopravních sítí regionálního významu, a to zejména v silniční síti. Potřeby rozvoje v této oblasti jsou zaměřeny na výstavbu a modernizaci železničních tratí celostátního významu mimo páteřní síť, výstavbu a modernizaci dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy mimo páteřní síť a dále na výstavbu a modernizaci vybraných (úseků) silnic II. třídy, zcela výjimečně silnic III. třídy, navazujících na TEN-T.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP D a IROP:

Výstavba a modernizace železničních tratí celostátního významu mimo páteřní síť (mimo TEN-T): OP D, PO 1, SC 1.1 Zlepšení infrastruktury pro vyšší konkurenceschopnost a větší využití železniční dopravy (modernizace, obnova a výstavba tratí a zlepšování jejich parametrů jako eliminace rychlostních propadů a omezení průchodnosti, včetně infrastruktury pro příměstskou dopravu a modernizace železničních uzlů).

Výstavba a modernizace dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy mimo páteřní síť (mimo TEN-T) včetně zavádění ITS: OP D, PO 3, SC 3.1 Zlepšení dostupnosti regionů, zvýšení bezpečnosti a plynulosti a snížení dopadů dopravy na veřejné zdraví prostřednictvím výstavby, obnovy a zlepšení parametrů dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy mimo síť TEN-T (rekonstrukce, modernizace, obnova a výstavba silnic a dálnic ve vlastnictví státu včetně zavádění ITS, výstavba obchvatů a přeložek).

Výstavba a modernizace vybraných (úseků) silnic II. tříd, zcela výjimečně silnic III. tříd, navazujících na TEN-T: IROP, PO 1, SC 1.1 Zvýšení regionální mobility prostřednictvím modernizace a rozvoje sítí regionální silniční infrastruktury navazující na síť TEN-T (rekonstrukce, modernizace, popř. výstavba vybraných (úseků) silnic II. třídy včetně budování obchvatů sídel a vybraných úseků silnic III. třídy, vč. technického zhodnocení a výstavby mostů, zkldnění průtahů, výstavby okružních křižovatek).

Nedostatečně rozvinutá multimodalita

V ČR nejsou dostatečně vytvářeny podmínky pro uplatnění multimodální dopravy, tj. přepravy zboží nejméně dvěma různými druhy dopravy, a pro využití optimálního druhu dopravy v kombinaci s nákladní dopravou. Území není dosud dostatečně pokryto veřejnými terminály multimodální dopravy doplněné veřejnými logistickými centry. Potřeby rozvoje v této oblasti jsou zaměřeny na modernizaci a výstavbu terminálů multimodální dopravy s důrazem na síť TEN-T – zejména napojení na dopravní infrastrukturu vždy železniční a silniční dopravy a dle místních podmínek rovněž vodní a letecké dopravy, výstavba a modernizace terminálů a jejich vybavení překládacími mechanismy, zavádění ITS a aplikací družicového systému EGNOS a Galileo.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP D:

Modernizace a výstavba terminálů multimodální dopravy na TEN-T: PO 1, SC 1.3 Vytvoření podmínek pro větší využití multimodální dopravy (modernizace a výstavba překladišť kombinované dopravy – mj. trimodální silnice–železnice–voda, bimodální silnice–železnice; napojení terminálů na dopravní infrastrukturu železniční, silniční, vodní a letecké dopravy, výstavba a modernizace terminálů a vybavení mechanismy, zavádění ITS včetně podpory mobility ode dveří ke dveřím); **PO 1, SC 1.5** Vytvoření podmínek pro širší využití železniční a vodní dopravy prostřednictvím modernizace dopravního parku (obnova parku plavidel nákladní vodní dopravy).

Nedostatečné infrastrukturní podmínky pro rozvoj měst a aglomerací

Rozvoj a fungování měst, aglomerací, ale i krajů (regionů) omezuje nedostatečná kapacita železniční infrastruktury zejména na vstupu do měst tvořících páteř dopravního systému hustě osídlených území, dále nedostatečně rozvinuté integrované dopravní systémy (městské, příměstské a regionální) včetně vozového parku, dále zůstává rozvoj a provázanost inteligentních dopravních systémů v silničním provozu ve městech a aglomeracích, využití alternativních energií v dopravě, není využit značný potenciál nemotorové (cyklistické) dopravy v rámci měst, nedostatky jsou patrné i v systémech pro dopravu v klidu (P+R, K+R, B+R). Potřeby rozvoje v této oblasti jsou zaměřeny na výstavbu a modernizaci infrastruktury systémů městské a příměstské dopravy v elektrické trakci (metro, tramvajové systémy, tram-train systémy, trolejbusové systémy), výstavbu a modernizaci intermodálních terminálů osobní dopravy (propojovací uzly pro železniční, autobusovou, městskou, individuální a nemotorovou dopravu včetně P+R, K+R a B+R), zavádění ITS a nových technologií, rozvoj systémů řízení městského silničního provozu, modernizaci vozového parku veřejné hromadné dopravy s důrazem na snížení produkce emisí a snížení energetické náročnosti, rozvoj sítě napájecích stanic alternativních energií pro potřeby veřejné hromadné dopravy, zavedení infrastruktury pro městskou nemotorovou (zejména cyklistickou) dopravu.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP D a IROP:

Výstavba a modernizace infrastruktury drážních systémů městské a příměstské dopravy: OP D, PO 1, SC 1.4 Vytvoření podmínek pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci (výstavba a modernizace infrastruktury systémů městské a příměstské dopravy na drážním principu – metro, tramvaje, tram-train, trolejbusy).

Modernizace vozového parku veřejné hromadné dopravy: OP D, PO 1, SC 1.5 Vytvoření podmínek pro širší využití železniční a vodní dopravy prostřednictvím modernizace dopravního parku (obnova vozidlového parku osobní železniční dopravy).

Výstavba a modernizace přestupních terminálů osobní dopravy, zavedení ITS ve veřejné hromadné dopravě: IROP, PO 1, SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (výstavba a modernizace přestupních terminálů, souvisejících záchytných parkovišť a parkovacích domů v přímé návaznosti na veřejnou hromadnou dopravu – tzv. systém P+R, vybavení stávajících zastávek a terminálů bezbariérovým přístupem, výstavba návazných systémů B+R; výstavba, zavedení, rekonstrukce nebo modernizace inteligentních dopravních systémů (ITS) a dopravní telematiky pro veřejnou dopravu).

Modernizace vozového parku veřejné hromadné dopravy: IROP, PO 1, SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, využívajících alternativní zdroje paliv, jako je elektřina, CNG a další, splňujících normu EURO 6 pro přepravu osob, nákup trakčních vozidel městské dopravy – tramvaje, trolejbusy; výstavba plnicích a dobíjecích stanic pro nízkoemisní a bezemisní vozidla hromadné dopravy).

Zvýšení bezpečnosti dopravy: IROP, PO 1, SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (zvyšování bezpečnosti železniční, silniční, cyklistické a pěší dopravy, např. bezbariérový přístup, zvuková a jiná signalizace pro nevidomé – přizpůsobení komunikací pro nemotorovou dopravu osobám s omezenou pohyblivostí nebo orientací).

Zavedení infrastruktury pro městskou nemotorovou (zejména cyklistickou) dopravu: IROP, PO 1, SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (výstavba a modernizace cyklostezek v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací, na kterých je vyloučená automobilová doprava, dále výstavba a modernizace cyklotras se zaměřením na podporu integrovaných řešení, např. cyklistické pruhy na komunikacích nebo víceúčelové pruhy).

Nedostatečná modernost a kapacita přenosové soustavy

Nárůst spotřeby, připojení nových zdrojů včetně zdrojů rozptýlené výroby a tranzitní nároky na přenosovou soustavu v ČR ve směru sever – jih vyvolávají zvýšenou potřebu transformačního výkonu přenosové soustavy. Ta musí rovněž garantovat bezpečnost, odolnost a spolehlivost provozu na současnou úroveň.

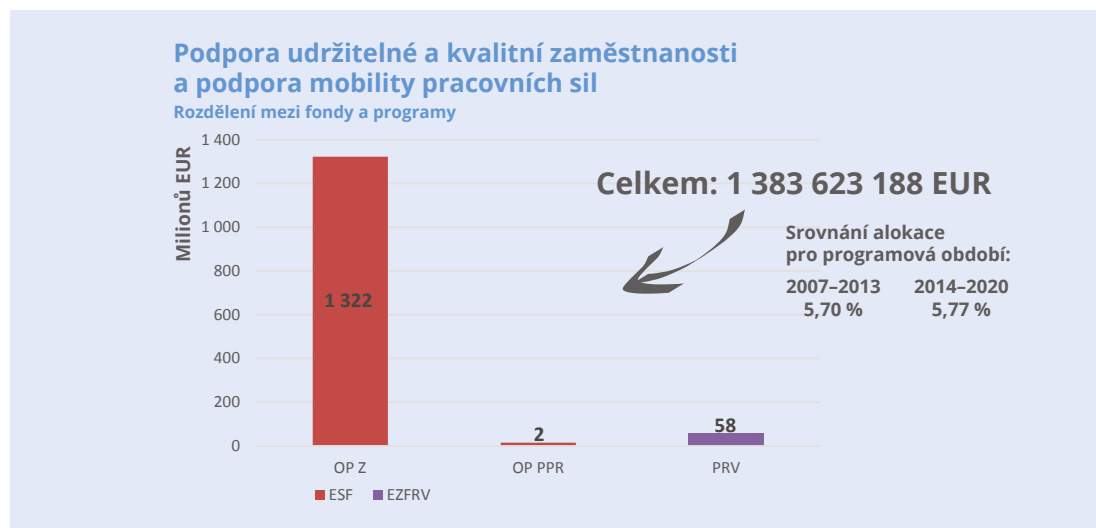
Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP PIK:

Posílení a modernizace přenosové soustavy: PO 3, SC 3.6 Posílit energetickou bezpečnost přenosové soustavy (výstavba, posílení, modernizace a rekonstrukce vedení přenosové soustavy a transformoven, v souladu s konceptem chytrých sítí).

3.4.8. Tematický cíl 8 – Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil

Graf 9 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Nedostatečná kvalita a kapacita služeb podporujících zaměstnanost

V ČR jsou výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti ve srovnání se zeměmi EU jedny z nejnižších. Nástroje APZ již také částečně neodpovídají potřebám uchazečů a nejsou ani vždy efektivně cíleny na ty, kteří to nejvíce potřebují. Nedostatečný je rozsah a kvalita informací jak o vývoji trhu práce, tak o dopadech APZ.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z:

Zavádění do praxe nových nástrojů APZ s důrazem na individuální přístup a služby, které budou zaměřeny na uchazeče o zaměstnání z řad problematických skupin osob na trhu práce, včetně mladých uchazečů a neaktivních osob: **PO 1, SC 1.1.1** Zvýšit zaměstnanost podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných (realizace osvědčených stávajících a nových či inovativních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v souladu s aktuálními potřebami trhu práce (rekvalifikace, bilanční a pracovní diagnostika, podpora vytváření nových pracovních míst, rozvoj základních kompetencí, doprovodná opatření umožňující začlenění podpořených osob na trh práce ad.); **PO 1, SC 1.1.2** Zvýšit zaměstnanost podpořených mladých osob prostřednictvím programu Záruky pro mládež, **PO 1, SC 1.5.1:** Zvýšit zaměstnanost podpořených mladých lidí, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě v regionu NUTS II Severozápad (realizace nástrojů APZ zaměřených na mladé nezaměstnané, např. Podpora aktivit k získání pracovních návyků a zkušeností, jako jsou veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, krátkodobé pracovní příležitosti, odborné praxe a stáže, podpora mezinárodní pracovní mobility; podpora zahájení samostatné výdělečné činnosti).

Inovace nástrojů APZ, rozvoj monitorování jejich zacílení: **PO 1, SC 1.4.1:** Zvýšit kapacitu, komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti (tvorba a rozvoj nových nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti; tvorba, rozvoj a realizace informačních a monitorovacích systémů, vyhodnocování účinnosti realizace aktivních opatření na trhu práce, podpora analytické činnosti za účelem zvýšení efektivnosti služeb zaměstnanosti).

Nesoulad kvalifikace pracovní síly s požadavky trhu práce

Růst zaměstnanosti v ČR je oslabován nedostatečnou dostupností kvalifikovaných pracovníků v řadě odvětví, která je způsobena zejména nižší relevancí počátečního vzdělávání k požadavkům zaměstnavatelů (viz také TC 10). Účinnost dalšího vzdělávání, která může tento problém částečně řešit, je přitom nedostatečná. Současný stav dalšího vzdělávání je poznamenán nedostatečným strategickým a koncepčním uchopením, nedostatkem monitorování kvalifikačních potřeb trhu práce a jejich předvídání i neexistujícími nástroji, které by další vzdělávání podporovaly a stimulovaly. Cílovým skupinám rovněž chybí orientace v nabídce dalšího vzdělávání. K hlavním bariérám rozvoje dalšího vzdělávání na straně zaměstnavatelů patří nedostatečná úroveň řízení a rozvoje lidských zdrojů, finanční náročnost a nutnost uvolnit zaměstnance pro účast na vzdělávání.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z:

Podporovat další vzdělávání pro zvýšení uplatnitelnosti dospělých prostřednictvím dalšího vzdělávání (v oblasti odborných, klíčových i podnikatelských kompetencí) a zavést prvky hodnocení kvality dalšího vzdělávání, rozšířit využití nástrojů pro uznávání výsledků předchozího učení: **PO 1, SC 1.4.2** Zvýšit kvalitu systému dalšího vzdělávání (tvorba, rozvoj a realizace systémových opatření v oblasti dalšího vzdělávání, zaměřených především na chybějící systémovou podporu dalšího vzdělávání, provazování systémů uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, zavádění prvků kvality do vzdělávacího procesu; zavádění nástrojů podpory účasti v dalším vzdělávání); **PO 1, SC 1.3.1** Zvýšit odbornou úroveň znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce (další profesní vzdělávání zaměstnanců podporované zaměstnavateli, zaměřené na odborné i klíčové kompetence, včetně podpory dalšího profesního vzdělávání OSVČ; tvorba a realizace podnikových vzdělávacích programů, včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů); **PO 1, SC 1.3.2** Zvýšit adaptabilitu starších pracovníků (další profesní vzdělávání starších zaměstnanců).

Zkvalitnění kariérového poradenství a rozvoje využívání nástrojů analýzy a předvídání trhu práce: **PO 1, SC 1.4.2** Zvýšit kvalitu systému dalšího vzdělávání (tvorba a kontinuální provádění systému krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých analýz a prognóz kvalifikačních potřeb na trhu práce; realizace systémového kariérového poradenství v celoživotní perspektivě, zejména na základě profilace uchazečů dle vzdálenosti od trhu práce).

Obtížné sladování soukromého a pracovního života a nerovné postavení žen na trhu práce

Dlouhé výpadky v kariéře žen z důvodu péče o děti v ČR vedou k vysokým rozdílům mezi muži a ženami v mírách zaměstnanosti i v odměňování. Postavení žen v obou těchto faktorech ČR významně zaostává za průměrem EU. V ČR je nedostatečně využíváno flexibilních forem práce, jako je práce na částečný úvazek nebo práce z domova, které by umožnily vyšší zapojení žen s dětmi a dalších osob, které z různých důvodů nemohou pracovat na plný úvazek. Zaměstnávání osob, které pečují o děti, je dále komplikováno malou dostupností zařízení předškolní péče o děti, zejména do tří let.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z a OP PPR:

Zvýšení nabídky a vytvoření dostatečné kapacity cenově dostupných služeb péče o děti: **OP Z, PO 1, SC 1.2.1** Snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce (podpora vybudování a provozu, nastavení kvality a následného rozvoje sítě finančně i místně dostupných služeb péče o děti typu dětské skupiny, dětských klubů, případně dalších typů s důrazem na pokrytí stávající absence služeb pro děti do tří let, případně pro starší děti dle aktuální demografické situace); **OP PPR, PO 4, SC 4.3** Zvýšení dostupnosti zařízení péče o děti (rozvoj zařízení péče o děti zřizovaných hl. m. Prahou, městskými částmi a organizacemi zřízenými a založenými hl. m. Prahou a městskými částmi hl. m. Prahy).

Vytvoření podmínek pro vyšší využívání flexibilních forem práce: **OP Z, PO 1, SC 1.2.1** Snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce (zavádění flexibilních forem práce a jejich využívání v praxi – vzdělávání, osvěta a poradenství pro zaměstnavatele v této oblasti a zároveň přímo finanční podpora flexibilních forem práce pomocí mzdových příspěvků).

Zavádění opatření pro odstranění projevů diskriminace na trhu práce na základě pohlaví a pro snížení horizontální a vertikální segregace trhu práce podle pohlaví a rozdílů v odměňování žen a mužů: **OP Z, PO 1, SC 1.2.1** Snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce (podpora opatření pro odstranění projevů diskriminace na trhu práce na základě pohlaví a pro snížení horizontální a vertikální segregace trhu

práce podle pohlaví a rozdílů v odměňování žen a mužů; vzdělávání a poradenské aktivity pro osoby na mateřské a rodičovské dovolené a pečující o závislé osoby či ženy ve starším věku, tvorba a realizace programů na podporu zahájení a rozvoje samostatné výdělečné činnosti; podpora aktivit zaměřených na vyšší míru zapojení mužů do péče o děti a další závislé osoby, např. osvěta, propagace tématu, vzdělávání mužů v oblasti rodičovských kompetencí a sladování pracovního a rodinného života, poradenství u zaměstnavatelů; zlepšení koordinace místních a celostátních politik týkajících se rovných příležitostí žen a mužů a jejich implementace).

Nedostatečná spolupráce klíčových aktérů a nízká provázanost různých typů nástrojů při řešení problémů na trhu práce

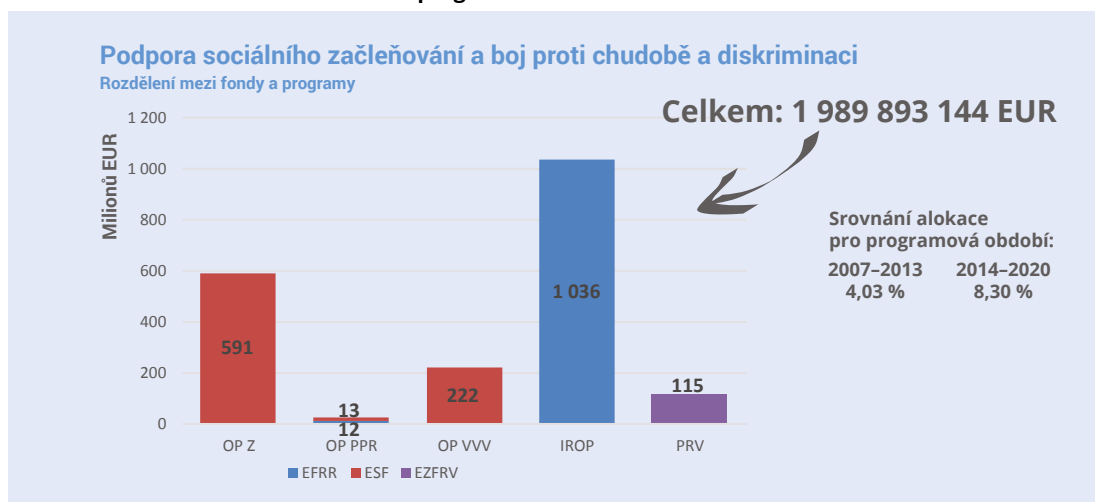
Angažovanost místní samosprávy (obcí, měst) v řešení problematiky zaměstnanosti a v mobilizaci vnitřního potenciálu daných lokalit není dostatečná. Rovněž spolupráci všech relevantních místních aktérů na trhu práce (samosprávy, služby zaměstnanosti, zaměstnavatelé, vzdělavatelé, neziskový sektor atd.) je potřeba zvýšit.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z:

Podpořit a rozvíjet programy spolupráce a partnerství při řešení problémů trhu práce jak na národní, tak zejména regionální a místní úrovni se všemi relevantními aktéry na trhu práce: PO 1, SC 1.4.1 Zvýšit kapacitu, komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti (rozvoj spolupráce a partnerství při realizaci politiky zaměstnanosti jak na národní, tak zejména regionální úrovni se všemi relevantními aktéry na trhu práce).

3.4.9. Tematický cíl 9 – Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci

Graf 10 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Malá uplatnitelnost a nízká zaměstnanost osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených na trhu práce

Dlouhodobá a opakovaná nezaměstnanost je v ČR jednou ze zásadních příčin sociálního vyloučení a chudoby a je spojena především s nízkou kvalitací, zdravotním znevýhodněním a s diskriminací ze strany zaměstnavatelů.

Významnou příležitostí pro začlenění osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených zpět na trh práce představuje sociální podnikání. Rozvoj sociálního podnikání je však zatím v ČR pomalý díky nízké informovanosti a neexistenci systémových nástrojů podpory.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z, IROP a OP PPR:

Zvyšování uplatnitelnosti osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením na trhu práce, zajištění provázanosti sociální a navazující pracovní integrace: **OP Z, PO 2, SC 2.1.1** Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce (vzdělávání a poradenství, aktivizační, asistenční a motivační programy na podporu rodičovských kompetencí, získávání základních sociálních a profesních dovedností, uplatnění se na trhu práce, společenského začlenění osob vystavených institucionalizaci; aktivity přispívající k boji s diskriminací); **OP Z, PO 2, SC 2.3.1** Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech (podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni; podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů); **IROP, PO 2, SC 2.1** Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi (podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce).

Zlepšit dostupnost poradenských a podpůrných služeb pro rozvoj a udržitelnost sociální ekonomiky, vytváření podmínek k zajištění snadnějšího přístupu k podpoře sociálních podniků: **OP Z, PO 2, SC 2.1.2** Rozvoj sektoru sociální ekonomiky (zavedení systému podpory startu, rozvoje a udržitelnosti sociálních podniků; aktivní začleňování sociálně vyloučených osob v sociálně-podnikatelských subjektech; vzdělávací programy a poradenství); **IROP, PO 2, SC 2.2** Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání (investice do výstavby, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků); **OP PPR, PO 3, SC 3.2** Posílená infrastruktura pro sociální podnikání (investiční podpora vzniku a rozšíření sociálních podniků a jejich činnosti, a to včetně rozšíření na více cílových skupin či na větší počet uživatelů).

Rostoucí počet vyloučených lokalit

Vznik sociálně vyloučených lokalit je spojen s prostorovou segregací, obce často neumí předcházet jejich vzniku. Ve vyloučených lokalitách je zhoršená dostupnost služeb a nedostatek pracovních příležitostí. Rostoucím problémem je nedostatečná kvalita základních škol hlavního vzdělávacího proudu, v řadě obcí dochází k segregaci romských dětí do škol pro mentálně handicapované děti. Na místní úrovni chybí dostatečná koordinace řešení sociálního vyloučení a přetrvává nízká míra informovanosti o této problematice.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z, OP VVV a IROP:

Komplexní přístup k řešení problémů v dotčených oblastech, zahrnující tvorbu místních strategických plánů sociálního začleňování; komplexní řešení situace dětí z vyloučených či ohrožených skupin obyvatel: **OP Z, PO 2, SC 2.1.1** Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce (podpora specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách, zejména komunitní práce včetně podpory koordinační role obcí v této oblasti); **OP VVV, PO 3, SC 1** Kvalitní podmínky pro inkluzivní vzdělávání; **OP VVV, PO 3, SC 2:** Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání (posílení kompetencí pedagogických pracovníků všech stupňů škol pro inkluzivní vzdělávání, překonávání předsudků, práci s heterogenní skupinou; zlepšení pedagogicko-psychologického poradenství a speciálně pedagogického poradenství; rozvoj a zavádění do praxe vyrovnávacích a podpůrných opatření na ZŠ (metody a organizace výuky, hodnocení, pomůcky); situace v obcích se sociálně vyloučenými lokalitami bude řešena prostřednictvím koordinovaného přístupu v oblastech zaměstnanosti, bydlení, sociálních služeb, vzdělávání a zdraví); **IROP, PO 2, SC 2.1:** Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi (infrastruktura pro sociální služby, podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, podpora infrastruktury pro dostupnost sociální práce a rozvoj koordinace sociálních služeb). Zajištěna bude věcná i časová koordinace intervencí z programů **OP Z, IROP a OP VVV** v uvedených oblastech na základě Strategických plánů sociálního začleňování.

Malá dostupnost sociálního bydlení

Se sociálním vyloučením souvisí významné riziko ztráty bydlení. V ČR není zaveden systém sociálního (veřejného) bydlení a problematika bydlení je v jednotlivých obcích řešena různými způsoby, vč. vytěšňování chudých lidí z obcí.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z, IROP a OP PPR:

Rozvoj systému dostupného bydlení jako základní sociální potřeby; Propojení služby bydlení a sociální práce spolu s rozvojem provázanosti sociálních služeb: OP Z, PO 2, SC 2.1.1: Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce (podpora plánování sociální bytové politiky obcí, vznik a rozvoj nástrojů sociálního bydlení jako prevence vzniku sociálně vyloučených lokalit a bezdomovectví; podpora systému sociálního bydlení a s ním spojených preventivních, následných a doprovodných služeb; propojování podpory v oblasti bydlení, zaměstnání, sociální práce a zdravotní péče); **IROP, PO 2, SC 2.1:** Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi (pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení); **OP PPR, PO 3, SC 3.1:** Posílená sociální infrastruktura pro integraci, komunitní služby a prevenci (rekonstrukce, opravy a úpravy bytů na byty sociálního bydlení s důrazem na prevenci a řešení problematiky bezdomovectví).

Nastavení a dostupnost sociálních služeb neodpovídá potřebám cílových skupin

Ohrožení rizikových skupin sociálním vyloučením a chudobou zesiluje nedostupnost některých typů sociálních služeb, zejména nízkoprahových, terénních a ambulantních. Zásadním problémem je také zajištění kvality sociálních služeb a jejich provázanosti s dalšími službami, zejména v oblasti zaměstnanosti, zdravotní péče a bydlení. V ČR je vysoká míra využívání institucionální péče.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z, IROP a OP PPR:

Systematizace financování sociálních služeb ve prospěch efektivní kombinace komunitních a institucionalizovaných služeb, zefektivňování procesů v sociálních službách, posilování prvků kvality a standardizace činností: OP Z, PO 2, SC 2.1.1 Zvýšit kvalitu a udržitelnost systému sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších navazujících služeb podporujících sociální začleňování (podpora procesu střednědobého plánování služeb – zavádění, realizace a vyhodnocování procesu; systémová, koncepční a metodická opatření v oblasti sociálních služeb; rozvoj systému kvality a standardizace činností v sociálních službách; vzdělávání pracovníků v sociálních službách).

Transformace a deinstitutionalizace služeb, zvyšování dostupnosti a účinnosti ambulantních a pobytových služeb a nízkoprahových a kulturně komunitních center poskytujících např. integrační služby: OP Z, PO 2, SC 2.1.1 Zvýšit kvalitu a udržitelnost systému sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších navazujících služeb podporujících sociální začleňování (podpora transformace a deinstitutionalizace pobytových sociálních služeb – zejména pro osoby se zdravotním postižením a seniory, zařízení ústavní péče pro děti; podpora služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, včetně rozvoje nových typů služeb, podpora komunitní sociální práce); **IROP, PO 2, SC 2.1** Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi (infrastruktura pro dostupnost a rozvoj sociální služby (nákup objektů, zařízení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování uvedených sociálních služeb); **OP PPR, PO 3, SC 3.3** Posílení aktivit pro integraci, komunitní služby a prevenci; **OP PPR, PO 3, SC 3.1** Posílená sociální infrastruktura pro integraci, komunitní služby a prevenci (podpora vzniku a činnosti kulturně-komunitních center a prostor komunitního života a projektů aktivizace místních komunit za účelem posilování místní sociální soudržnosti).

Nedostatky v kvalitě a dostupnosti zdravotní péče a v prevenci závažných onemocnění

Z hlediska zefektivnění zdravotní péče je důležité klást důraz na prevenci nemocí a podporu zdravého životního stylu. Důsledkem jejího zanedbání je mimo jiné snižování průceschopnosti obyvatelstva a hrozba sociálního vyloučení.

V souladu s pokračujícím procesem koncentrace, jehož cílem je zefektivnění systému zdravotní péče, je nezbytné dotvoření sítě center vysoce specializované péče a center péče na ně navazující investicemi do zkvalitnění definovaných typů center zdravotní péče.

V ČR je také nutné podstoupit nezbytné reformní kroky v psychiatrické péči, která je silně centralizovaná, institucionální a neumožňuje pacientům léčbu v přirozeném prostředí. Tyto podmínky determinují sociální vyloučení psychiatrických pacientů ze společnosti, jejich společenskou stigmatizaci a nízkou míru zapojení na trh práce.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z a IROP:

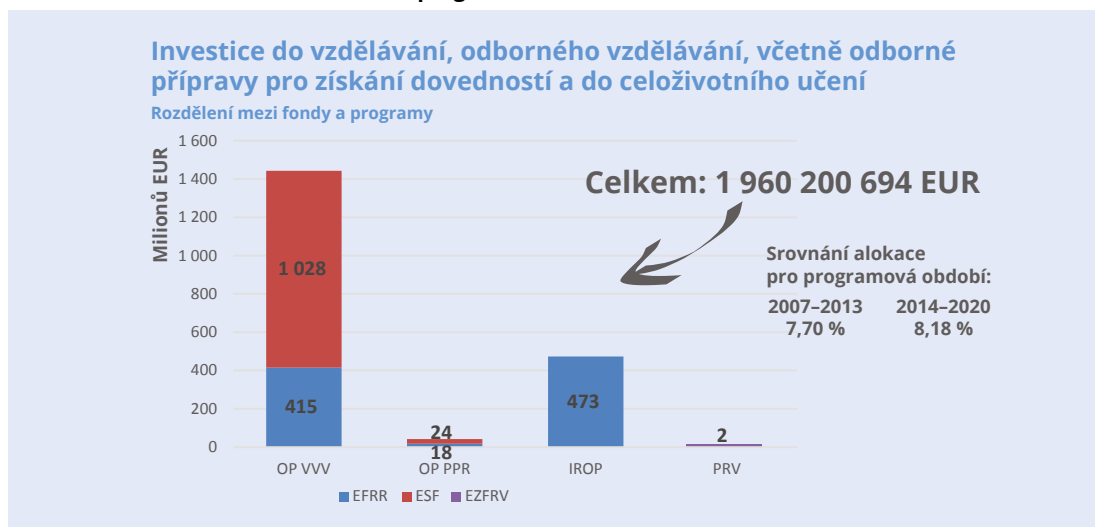
Realizace a zpřístupnění služeb zdravotní prevence a podpory zdraví zacílených na včasný záchyt onemocnění a změnu životního stylu obyvatelstva: OP Z, PO 2, SC 2.2.2 Zvýšit dostupnost a efektivitu zdravotních služeb a umožnit přesun těžiště psychiatrické péče do komunity (vytvoření a zajištění fungování regionálních center zdraví zaměřených na tvorbu a realizaci programů podpory zdraví a zdravotní gramotnosti ohrožených skupin).

Zajistit rovnoměrně regionálně dostupnou kvalitní vysoce specializovanou a návaznou péči v návaznosti na epidemiologickou situaci na národní a regionální úrovni: IROP, PO 2, SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví (zvyšování kvality specializované a návazné péče prostřednictvím pořízení technologií a přístrojového vybavení potřebného pro péči v podpořeném oboru); OP Z, PO 2, SC 2.2.2 Zvýšit dostupnost a efektivitu zdravotních služeb a umožnit přesun těžiště psychiatrické péče do komunity (zavádění zdravotní péče ve vybraných oborech v regionech, kde tato péče dříve nebyla poskytována nebo byla poskytována v nedostatečném objemu, včetně péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta).

Vytvoření prostředí pro deinstitucionalizaci psychiatrické péče a přesun jejího těžiště do komunity prostřednictvím poskytování komunitní a k dlouhodobé péči alternativní péče: OP Z, PO 2, SC 2.2.2 Zvýšit dostupnost a efektivitu zdravotních služeb a umožnit přesun těžiště psychiatrické péče do komunity (podpora transformace a deinstitucionalizace zdravotnických služeb v oblasti psychiatrické péče, rozvoj nových služeb komunitního typu, ambulantních a terénních služeb včetně rozvoje nástrojů pro odstraňování dopadů institucionalizace); IROP, PO 2, SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví (pořízení prostor a vybavení a realizace stavebních úprav pro poskytování psychiatrické péče v centrech duševního zdraví a v psychiatrických ambulancích).

3.4.10. Tematický cíl 10 – Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení

Graf 11 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Nedostatečná úroveň kvality počátečního vzdělávání

Výsledky žáků a studentů na úrovni ZŠ a SŠ ve všech sledovaných oblastech nejsou uspokojivé. Žáci nedosahují výsledků svých vrstevníků před deseti až patnácti lety. Současný nepříznivý stav je výsledkem několika faktorů, jejichž systematické řešení je nutné ke změně tohoto trendu. Zásadní je kvalita ředitelů a pedagogických pracovníků: současné postavení a role pedagogů nemá odpovídající ohodnocení a společenskou prestiž, úroveň pre-graduální přípravy pedagogů je nízká, s nedostatečným podílem praxe. Nedostatečná je úroveň strategického vedení vzdělávání k lepším výsledkům a slabá schopnost systému fungovat na principech evidence-based policy. V ČR není rozvinutý monitoring kvality výsledků vzdělávací činnosti.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV, IROP a OP PPR:

V oblasti ZŠ a SŠ je potřeba více zaměřit výuku na širší možnosti uplatnění a zlepšit schopnosti žáků v klíčových kompetencích zvyšujících uplatnitelnost absolventů na trhu práce: OP VVV, PO 3, SC 2

Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích (zkvalitňování vzdělávání všech žáků v KK s důrazem na rozvoj základních gramotností – čtenářské a matematické, a na podporu nadání a talentu každého žáka, speciálně pak v oblastech spadajících pod koncept STEM).

Rozvoj lidských zdrojů pro oblast počátečního vzdělávání, především zlepšení pre-graduální přípravy a podpora jejich dalšího profesního růstu, rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků škol a zřizovatelů:

OP VVV, PO 3, SC 4 Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků (zvyšování kvality přípravy učitelů prostřednictvím zvyšování kvality škol vzdělávajících učitele; rozvoj kompetencí budoucích absolventů a začínajících učitelů v oblastech diferencované výuky, formativního hodnocení a inkluzivního vzdělávání a KK); **OP VVV, PO 3, SC 2** Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích (profesní rozvoj pedagogických pracovníků založený na analýze konkrétních vzdělávacích a rozvojových potřeb, individuální formy podpory pro vzdělávání v praxi – mentoring).

Zajištění rovného přístupu ke kvalitní vzdělávací infrastruktuře mateřských, základních a středních škol zohledňující potřeby demografického rozvoje: IROP, PO 2, SC 2.4

Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení (podpora infrastruktury základních škol – stavební úpravy a pořízení vybavení spojeného se zajištěním rozvoje žáků v odborných i klíčových kompetencích); **OP PPR, SC 4.1** Navýšení kapacity a zkvalitnění předškolního, základního a středního vzdělávání a zařízení pro poskytování péče o děti do tří let (modernizace odborných učeben, vybavení, audiovizuální a prezentační technikou).

Vytvoření uceleného systému národního monitoringu kvality výsledků vzdělávací činnosti dle doporučení OECD v počátečním vzdělávání, aby poskytoval potřebné informace pro systémové řízení na úrovni státu, regionů a škol: OP VVV, PO 3, SC 3

Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání (spolupráce zřizovatelů škol, škol samotných a ostatních partnerů na daném území při přípravě a realizaci společných aktivit zaměřených na zvyšování kvality vzdělávání a zavádění systému hodnocení kvality a strategického řízení).

Zkvalitnění předškolního vzdělávání, zejména prostřednictvím zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků ve stěžejních oblastech, zvýšení nabídky a vytvoření dostatečné kapacity cenově dostupných služeb péče o děti: OP VVV, PO 3, SC 3

Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ (profesní podpora pedagogů a systematické vzdělávání pedagogických pracovníků ve stěžejních oblastech – matematická a čtenářská pregramotnost, inkluzivní vzdělávání a polytechnické vzdělávání); **IROP, PO 2, SC 2.4** Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení (podpora infrastruktury pro péči o děti a předškolní vzdělávání – stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení); **OP PPR, PO 4, SC 4.1** Navýšení kapacity a zkvalitnění předškolního, základního a středního vzdělávání a zařízení pro poskytování péče o děti do tří let (vytvoření nových míst ve stávajících mateřských školách a nových zařízení pro poskytování péče o děti do tří let).

Nerovný přístup a nízká schopnost rozvíjet individuální potenciál žáků a studentů

Vzdělávací systém v ČR není dostatečně schopen vyrovnávat handicapy znevýhodněných žáků a studentů a rozvíjet individuální potenciál každého člověka. Projevuje se vysoká závislost úspěchů ve vzdělání (a návazně i v zaměstnání) na rodinném a sociálním původu a zvyšuje se podíl socioekonomického okolí školy na úspěšnosti žáků.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV, IROP a OP PPR:

Podpora inkluzivního vzdělávání v regionálním školství a individuálního přístupu na všech stupních vzdělávání, práce s veřejností pro zvýšení pochopení inkluzivního vzdělávání, podpora infrastruktury pro tyto účely: **OP VVV, PO 3, SC 2** Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích (podpořit zvýšení kvality a efektivnosti systému pedagogicko-psychologického poradenství vzdělávání pedagogů v oblasti začleňování dětí a žáků se SVP a zavádění vyrovnávacích a podpůrných opatření); **OP PPR, PO 4, SC 4.2** Zvýšení kvality vzdělávání prostřednictvím posílení inkluze v multikulturní společnosti (zavádění principů multikulturní výchovy na školách, posílení komunitní role škol na základě spolupráce škol s neziskovým sektorem, kulturními a sportovními institucemi a městskou správou); **IROP, PO 2, SC 2.4** Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení (stavební úpravy budov a učeben, pořízení vybavení a kompenzačních pomůcek a kompenzačního vybavení pro děti se SVP); **OP PPR, SC 4.1** Navýšení kapacity a zkvalitnění předškolního, základního a středního vzdělávání a zařízení pro poskytování péče o děti do tří let (zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury na školách za účelem přizpůsobení vzdělávacích zařízení potřebám integrace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami); **OP VVV, PO 3, SC 3** Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ (posílení kompetencí učitelů v práci s heterogenní skupinou; aktivity vedoucí k včasnému začleňování dětí ohrožených školním neúspěchem, rozvoj spolupráce pedagogických a sociálních služeb a rodiny).

Nesoulad vzdělávání s požadavky trhu práce

Střední odborné vzdělávání často neodpovídá potřebám zaměstnavatelů. Dochází tak k paradoxnímu jevu, kdy stoupá míra nezaměstnanosti a firmy přitom mají problémy při obsazování řady pracovních míst. Problémy lze shrnout následovně: Nevyhovující struktura a úzké zaměření oborů, odtrženost odborné přípravy od praxe, nedostačující spolupráce škol s kariérními poradci a omezený přístup k informacím o trendech a budoucím vývoji v poptávce po kvalifikacích.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV:

Posílení přenositelných kompetencí potřebných pro dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce v SŠ, a to včetně kompetencí k podnikavosti: **PO 3, SC 2:** Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce (zkvalitňování vzdělávání všech žáků SŠ v KK s důrazem na rozvoj základních gramotností).

Rozvoj strategické spolupráce škol a aktérů trhu práce – spolupráce na inovacích vzdělávacích programů a na realizaci odborné a praktické výuky zejména na regionální úrovni: **PO 3, SC 5** Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce (zlepšení spolupráce škol, školských zařízení, zaměstnavatelů, NNO, ostatních aktérů ve vzdělávání a institucí VaV, a to nejen při realizaci odborného výcviku či odborné praxe, ale také v oblasti vzdělávání učitelů a inovací obsahu vzdělávání).

Rozvoj systému kariérního poradenství, podpora zájmu dětí a mládeže zejména o technicky a znalostně náročné obory: **PO 3, SC 5:** Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce (zvýšit informovanost žáků, rodičů a učitelů o pracovním prostředí a perspektivě uplatnění; aktivity kariérového poradenství směrem ke zvýšení atraktivity odborného vzdělávání).

Možnost využití kapacit odborných středních škol i vysokých škol pro vzdělávání za účelem zlepšování uplatnitelnosti dospělých: **PO 3, SC 5** Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce (zajištění propustnosti mezi programy počátečního a DV, zvýšení jejich kompatibility a relevance k požadavkům trhu práce); **PO 2, SC 3** Zkvalitnění podmínek pro celoživotní vzdělávání na vysokých školách (zvyšování kvalifikace pracovníků, kteří se podílejí na realizaci kurzů celoživotního vzdělávání).

Kvalita vysokoškolského vzdělávání a využití jeho potenciálu pro konkurenceschopnost

Vysoké školy v mezinárodních žebříčcích kvality dosahují velmi nízkého umístění. Kvalita absolventů VŠ je vnímána jako závažný problém ze strany zaměstnavatelů. VŠ vzdělávání trpí následujícími vzájemně provázanými problémy: chybějící specializace dle silných stránek vysokých škol, limitovaná nabídka studijních programů s návazností na trh práce, nedostatečná spolupráce s odborníky z praxe a důraz na související měkké dovednosti, nízká míra mezinárodní spolupráce a internacionalizace, není zaveden systém hodnocení kvality.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP VVV:

V souladu s identifikací silných stránek jednotlivých VŠ podpořit specializaci VŠ včetně souvisejících nezbytných investic do infrastruktury, rozšířit segment studijních oborů s návazností na trh práce, které korespondují s potřebami trhu práce; ve výuce podpořit zavádění inovací a rozvoj přenositelných kompetencí: PO 2, SC 1 Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce (zkvalitnění výuky na vysokých školách – podpora vzdělávací činnosti spojené s profilací studijních programů vysokých škol, podpora vzniku studijních programů zaměřených na praxi, podpora spolupráce mezi vysokými školami a subjekty aplikační sféry); **PO 2, SC 1** Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem zajištění vysoké kvality výuky, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol (rozvoj a modernizace učeben a laboratoří, Rozvoj prostor určených pro praktickou výuku, rozšíření přístupu k informačním zdrojům, modernizace softwarového zařízení).

Zavést systém hodnocení kvality výuky, který by sloužil jako základní podklad pro hodnocení kvality instituce pro potřeby financování a akreditace: PO 2, SC 1 Nastavení a rozvoj systému hodnocení a zabezpečení kvality a strategického řízení vysokých škol (podpora systémů pro strategické a efektivní řízení výzkumných organizací a systémů hodnocení a zabezpečování kvality, Rozvoj kapacit a znalostí řídicích a dalších pracovníků v oblasti strategického řízení).

Rozvíjet mezinárodní prostředí na VŠ, tj. zvýšit otevřenost vůči zahraničním studentům, pedagogům a výzkumným pracovníkům a mezinárodní spolupráci obecně: PO 2, SC 1 Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce (podpora rozšiřování příležitostí pro mezinárodní mobilitu studentů a akademických pracovníků, zvýšení podílu předmětů vyučovaných v cizím jazyce, rozvoj služeb pro studenty ze zahraničí, rozvoj strategických partnerství se zahraničními institucemi).

Přijmout opatření ke snížení míry předčasného ukončení studia na VŠ: PO 2, SC 1 Zvýšení účasti studentů se specifickými potřebami, ze socio-ekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokoškolském vzdělávání a snížení studijní neúspěšnosti studentů (vznik a rozvoj poradenských center; aktivity zaměřené na zkvalitnění informovanosti o nabízených studijních programech, podpora individuálního přístupu ke studentům; aktivity s cílem zvýšit počet studentů ze socio-ekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokých školách – zvyšování informovanosti o práci s těmito studenty, zkvalitnění souvisejících kompetencí akademických pracovníků a pracovníků poradenských center).

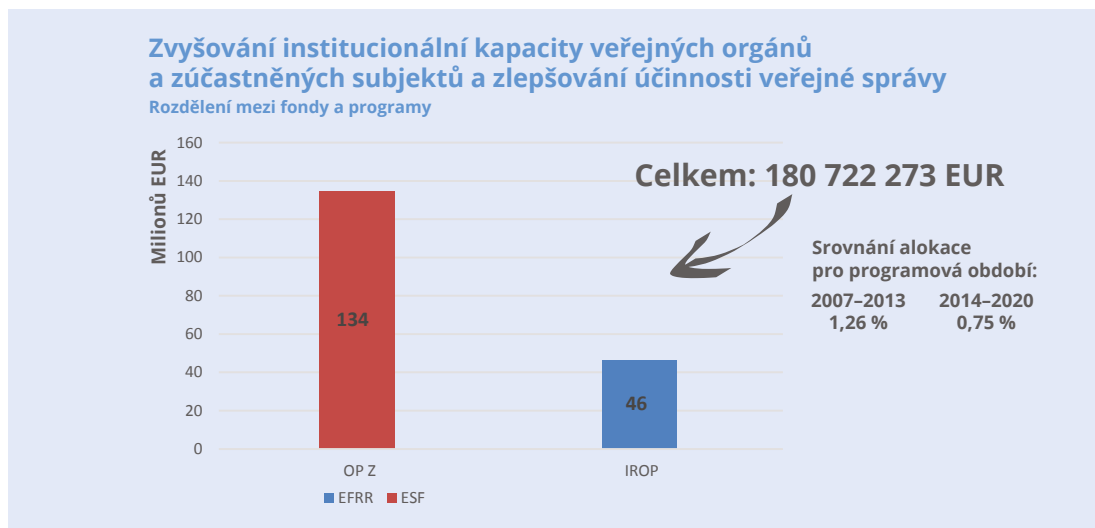
Rozvíjet excelenci VŠ vzdělávání ve vazbě na excelenci ve výzkumu a výzkumnou spolupráci s aplikační sférou: PO 2, SC 5 Zlepšení podmínek pro výuku spojenou s výzkumem a pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje (vytvoření či modernizace studijních programů zaměřených na výzkum, s důrazem na sepetí s praxí na internacionalizaci – programy v angličtině, rozvoj mezinárodní mobility a meziinstitucionální spolupráci).

Rozvoj lidských zdrojů ve VaV, Zvýšení atraktivity výzkumného prostředí pro příchod špičkových výzkumných a akademických pracovníků ze zahraničí a ze soukromého sektoru: PO 2, SC 5 Zlepšení podmínek pro výuku spojenou s výzkumem a pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje (posilování mezisektorové i mezinárodní mobility výzkumníků, projekty zaměřené na zvyšování kvalifikace specializovaných pracovníků – příprava a řízení projektů, identifikace nových příležitostí aj.).

3.4.11. Tematický cíl 11 – Zvyšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných subjektů a zlepšování účinnosti veřejné správy

Graf 12 – Alokace tematického cíle dle programů a fondů

Zdroj dat: Dohoda o partnerství a MSC 2007

Problémy a z nich vyplývající potřeby rozvoje, identifikované v DoP, a navazující podpora v rámci programů

Vysoká administrativní a regulační zátěž

Vysoká regulační a administrativní zátěž je stále považována za velkou překážku v rozvoji podnikání v ČR. V ČR není rovněž dostatečně využívána RIA ex post jako nástroj pro ověřování skutečných dopadů regulace po jejím zavedení.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z:

Snížení regulační a administrativní zátěže: PO 4, SC 4.1.1 Optimalizovat procesy a postupy ve veřejné správě (zkvalitnění provádění ex ante a ex post hodnocení dopadů regulace, tzv. RIA, včetně zhodnocení korpčních rizik, tzv. CIA; snižování administrativní zátěže občanů a podnikatelů).

Nízká efektivita a odbornost veřejné správy a justice

Řada problémů, se kterými se veřejná správa potýká, pramení mimo jiné z úzkého resortismu, nekoncepčního rozhodování veřejné správy, nedostatečného využívání řady evaluačních a analytických nástrojů pro efektivní provádění politik, ale i z neefektivního přístupu k rozvoji a řízení lidských zdrojů aj. Státní správa dále nemá zkušenost se zaváděním metod řízení kvality. Veřejná správa však nemůže spoléhat pouze na zavádění metod řízení kvality, ale veškerá její činnost by se měla řídit principem 3E (hospodárnost, efektivnost, účinnost). Toho lze dosáhnout vhodným nastavením vnitřních procesů.

Současná soudní soustava v ČR je obecně málo efektivní v důsledku kombinace problémů a disparit v institucionální, legislativní a personální rovině. Fungující justice je přitom nezbytným předpokladem k uplatňování a vymáhání práva.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z a IROP:

Zavádění moderních metod a procesů řízení a rozhodování do veřejné správy a justice: OP Z, PO 4, SC 4.1.2 Modernizovat rozvoj a řízení lidských zdrojů ve veřejné správě (aplikace moderních postupů, nástrojů

a metod řízení lidských zdrojů, včetně následné revize a rozvoje systému přijímání zaměstnanců, jejich hodnocení, odměňování, motivace či organizace pracovníků organizací, a to v úzké vazbě na zvyšování odborných kompetencí, analytickou činnost, tvorbu personálních strategií apod.; realizace specifických vzdělávacích a výcvikových programů přispívajících ke zkvalitnění rozvoje lidských zdrojů ve veřejné správě – např. kompetencí v ICT a eGovernmentu, územního plánování, environmentálního managementu, krizového řízení nejen u složek IZS, v justici co se týče finančního řízení, manažerských dovedností či rekodifikace vybraných oblastí práva).

Optimalizace procesů ve veřejné správě a justici: OP Z, PO 4, SC 4.1.1 Optimalizovat procesy a postupy ve veřejné správě (dokončení podpory plošného procesního modelování agend jak pro přímý, tak pro přenesený výkon státní správy a následná realizace doporučených změn; zkvalitnění strategického a projektového řízení, využívání analytických, metodických, evaluačních a dalších obdobných studií a kapacit ve veřejné správě a justici; optimalizace výkonu veřejné správy na území; zavedení jednotného systému řízení kvality na úrovni ústřední státní správy a rozvoj systému řízení kvality samospráv).

Profesionalizace státní služby: OP Z, PO 4, SC 4.1.2 Modernizovat rozvoj a řízení lidských zdrojů ve veřejné správě (implementace novely zákona o státní službě, která je základem pro stabilní, efektivní a profesionální státní službu).

Zkvalitnění rozhodování veřejné správy o území a zkvalitnění územní přípravy investic v návaznosti na územně plánovací činnost krajů a obcí prostřednictvím podpory pořizování dokumentů územního rozvoje: IROP, PO 3, SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje (pořízení územních plánů, pořízení regulačních plánů nenahrazujících územní rozhodnutí, pořízení územních studií).

Urychlení fungování a zlepšení kvality justice, vytváření a rozvíjení nástrojů pro zlepšení vymahatelnosti práva, racionalizace soudních řízení prostřednictvím procesní standardizace: OP Z, PO 4, SC 4.1.1 Optimalizovat procesy a postupy ve veřejné správě (racionalizace soudních řízení, posílení legislativních činností, podpora právního poradenství směrem k občanům i procesní standardizace justice, podpora využívání alternativních forem řešení sporů, alternativních trestů a procesů podmíněného propuštění, další opatření vedoucí ke kvalitnímu a efektivnímu fungování právního státu).

Nízká transparentnost veřejné správy

Za další slabé stránky veřejné správy lze považovat malý důraz na dodržování všech principů tzv. good governance, neboli dobrého vládnutí. Nedostatečné je využívání analytických a evaluačních kapacit za účelem zvyšování transparentnosti. Vnímání korupce je v ČR vysoké. V oblasti zveřejňování dat na principu „open data“ lze jednoznačně identifikovat řadu nedostatků. Data, pokud jsou zveřejňována, nejsou přizpůsobena potřebám a požadavkům občanů.

Potřeby rozvoje a navazující podpora v rámci OP Z:

Všechny výše uvedené potřeby rozvoje a aktivity specifických cílů budou zastřešeny horizontálním principem v podobě boje s korupcí: PO 4, SC 4.1.2 Modernizovat rozvoj a řízení lidských zdrojů ve veřejné správě (boj s korupcí bude založen na výkonné a nezávislé exekutivě, transparentnosti a otevřeném přístupu k informacím, hospodárném nakládání s majetkem státu a rozvoji občanské společnosti).

3.5. Koordinační mechanismy – synergie a komplementarity

Koordinace mezi ESI fondy, operačními programy a dalšími nástroji EU je třeba v novém programovém období vnímat jako důležitý prvek již při tvorbě programů i v průběhu jejich realizace. V této souvislosti hovoříme zejména o nastavování a realizaci synergií a komplementarit a zamezování překrývajících se intervencí mezi programy.

Synergie můžeme chápat jako vzájemné působení dvou a více oblastí/projektů, které přinese vyšší efekt, než kdyby se projekty realizovaly odděleně. Do jisté míry lze synergie chápat i jako podmíněnou a časově vázanou intervencí. Např. aby byl uveden nový inovativní produkt na trh, musí být ve fázi před aplikací nejdříve vyvinut, poté musí být firmami, které by již od počátku měly tvořit poptávku po daném produktu a formulovat zadání, převzat a uveden v život.

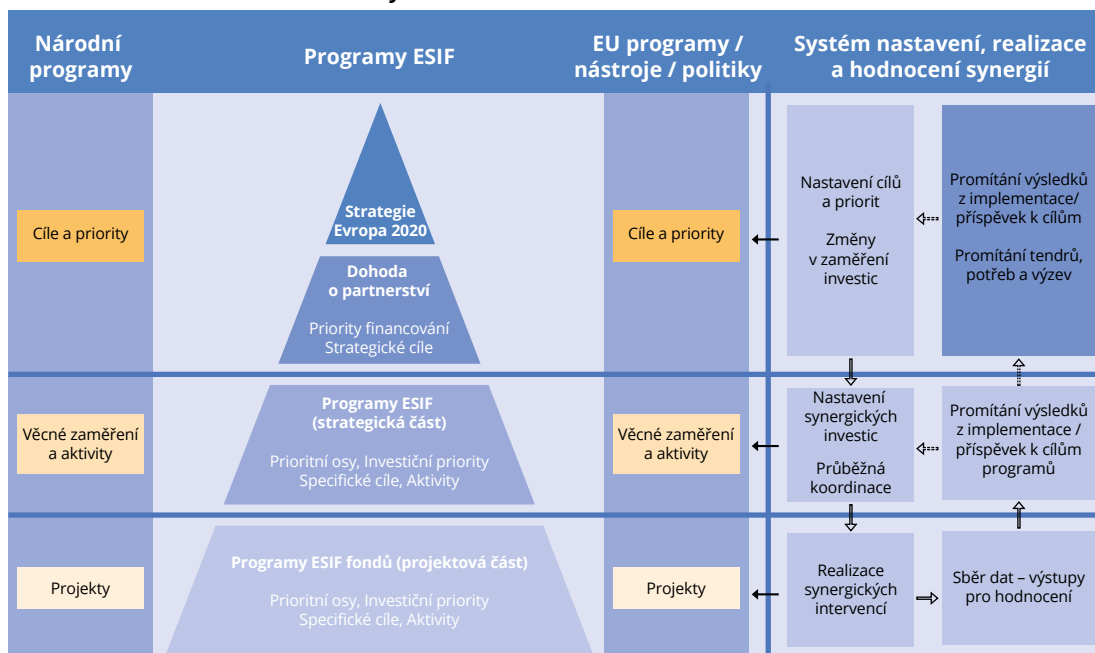
Komplementarity neboli doplňkovost je třeba chápat jako vazby mezi programy ESI fondů, dalšími programy EU a národními programy, v rámci kterých jsou zamýšlené související či navazující intervence. Cílem je využít potenciálu kombinací podpor a naplnit stanovené cíle. Dílčím cílem je i zabraňovat překryvům v navrhovaných opatřeních. Příkladem může být oblast podpory energetických úspor, kdy je třeba myslet nejen na snižování energetické náročnosti budov, ale i výrobních a technologických procesů včetně odvětví zemědělství a rybářství. **Abby mohly být synergie a komplementarity realizovány, je třeba, aby všichni aktéři vzájemně spolupracovali.**

Ve fázi nastavování a definování synergií a komplementarit se toto očekává zejména ze strany řídicích orgánů programů. Jde především o vytvoření synergických a komplementárních (doplňkových) vazeb mezi intervencemi v jednotlivých programech a koordinaci na všech úrovních tak, aby byly dosaženy co nejlepší výsledky v rámci celého systému. Zajištění provázanosti intervencí mnohdy vychází z kompetence daného ministerstva, které spravuje jak operační program, tak i národní či evropský program, a tudíž dochází jak k vyloučení překryvů, tak i ke vhodnému nastavení doplňkových intervencí. Konkrétní stanovení synergických a komplementárních vazeb a nástrojů k jejich koordinaci je součástí jednotlivých operačních programů. Od řídicích orgánů se očekává, že budou průběžně koordinovat zamýšlené intervence (např. spoluprací na plánování a konkretizaci výzev), tím budou motivovat potenciální žadatele, aby mohli kombinovat jednotlivé intervence, a následně je vyhodnocovat (např. společně evaluační aktivity).

Zatímco ESI fondy působí zejména na národní a regionální úrovni, evropské komunitární programy jsou většinou centrálně řízené z EU a nejčastěji podporují nadnárodní projekty. Kumulativní účinek ESI fondů a dalších zdrojů může místnímu hospodářství skutečně pomoci. Ve skutečnosti existuje řada projektů, které úspěšně a kreativně použily různé formy investic z různých programů EU fondů i dalších zdrojů.

Koordinace je a bude uplatňována na všech úrovních realizace programů ESIF, včetně úzké provazby na národní programy a nástroje EU. Jak je znázorněno ve schématu, systém koordinace vychází od nastavení cílů a jejich zabudování do programů až po jejich zhodnocení a návrh na případné změny v rámci zaměřené realizované intervencí. Zpětná vazba v podobě zhodnocení výsledků či dopadů realizovaných synergických a komplementárních intervencí je pro nastavení intervencí zásadní.

Schéma 3 – Koordinační mechanismy

Zdroj: Dohoda o partnerství

3.6. Evaluace

Evaluace ESI fondů v programovém období 2014–2020

Evaluace jako činnost, která na základě dat, jejich analýzy, interpretace a syntézy vytváří závěry a doporučení, by měla v konečném důsledku vést k vyšší efektivitě hodnoceného jevu. Hodnoceným jevem v oblasti ESI fondů mohou být procesy, kapacity, efekty dosažené intervencemi apod.

Základní principy a pravidla pro realizaci evaluací v programovém období 2014–2020 jsou již dány – v nejobecnější rovině obecným nařízením a podrobněji pokyny EK. Implementace těchto principů do prostředí ČR a do chování řídicích orgánů programů byla uskutečněna prostřednictvím závazného **Metodického pokynu pro evaluace v programovém období 2014–2020**, který byl schválen v srpnu 2013.

Oproti předchozím roků získávají evaluace ESI fondů v programovém období 2014–2020 na významu. Tato nová příležitost pro postavení evaluací vyplývá především z principu **Evidence Based Cohesion Policy** (kohezní politika založená na výsledcích) prosazovaného EK, který se odrazil i ve znění nařízení pro oblast ESI fondů. S ohledem na to, kolik finančních prostředků je směřováno do kohezní politiky, je snahou EK poukázat na výsledky, které jsou prostřednictvím ESI fondů dosahovány. A právě k prokázání těchto výsledků slouží evaluace. Zároveň je žádoucí zakomponovat evaluace i do řídicího a rozhodovacího procesu, aby důležitá rozhodnutí byla vytvářena na základě doporučení vzešlých z evaluací. I přesto by evaluace měly být vykonávány nezávisle, tj. s maximální objektivitou. Výsledky evaluační činnosti (získané informace, závěry, doporučení) jsou pak určeny jak dovnitř systému (implementačním článkům, decision-makerům apod.), tak navenek (veřejnosti, a to jak odborné, tak i široké).

Evaluace v oblasti ESI fondů budou realizovány jak na úrovni jednotlivých programů, tak i na úrovni Dohody o partnerství, přičemž právě evaluace na úrovni národní bude zajišťovat Evaluační jednotka Národního orgánu pro koordinaci (NOK). Za tímto účelem byl připraven **Evaluační plán Dohody o partnerství**, který byl schválen v únoru 2015. Tento dokument je rámcovým plánem evaluační činnosti na úrovni Dohody o partnerství na celé programové období. Dokument definuje nejen seznam a základní nastavení plánovaných evaluací, ale obsahuje rovněž metodická východiska shrnutá v MP Evaluace, způsob přípravy a aktualizace evaluačního plánu, způsob sdílení informací a vyhodnocování evaluačního plánu, informace o platformách zapojených do evaluační činnosti, lidské a finanční zdroje vymezené pro evaluační činnost atd. Evaluační plán je tvořen flexibilně tak, aby mohl operativně reagovat na potřeby související s realizací ESI fondů. Aktualizace jsou předpokládány jednou ročně. S ohledem na předpokládaný vývoj implementačního cyklu ESI fondů se v prvních letech bude evaluační činnost zaměřovat na procesní evaluace, ověřování relevance potřeb a ex-post evaluaci programového období 2007–2013. Těžiště výsledkových evaluací je až po roce 2016/2017, což koresponduje i s požadavky obecného nařízení.

Evaluační plán slouží také jako nástroj koordinace některých evaluačních činností na úrovni řídicích orgánů programů. Pro některé evaluace na úrovni Dohody o partnerství budou totiž podmínkou evaluace realizované na úrovni jednotlivých programů, resp. jejich částí. Za tímto účelem probíhá koordinace příprav evaluačních plánů napříč ESI fondy.

Vedle realizace vlastních evaluací a koordinace evaluační činnosti na úrovni programů si Evaluační jednotka NOK vytýčila i další cíle, kterých by chtěla v programovém období 2014–2020 dosáhnout. Jedním z těchto cílů je i **napomáhat tvorbě a rozvoji evaluační kapacity v ČR**. Evaluační jednotka NOK má v úmyslu sehrát takovou roli, která napomůže **osvětě v oblasti evaluací**. Jejich činnosti budou směřovat k tomu, aby došlo ke zkvalitnění evaluačních kapacit jak na straně poptávky (tj. řídicích orgánů, decision-makerů), tak na straně nabídky (evaluatorů ať již externí, tak interní). Některé nástroje předurčuje už samo metodické prostředí (nařízení, metodické pokyny EK i NOK) – povinná tvorba evaluačního plánu, povinnost zveřejňovat evaluační výstupy apod. Jiné nástroje si Evaluační jednotka NOK vytvořila sama, mezi ty nejdůležitější patří:

- >>> **Knihovna evaluací** – Jedná se o veřejně přístupnou databázi evaluací realizovaných na úrovni NOK i řídicích orgánů v programovém období 2007–2013 a do budoucna i 2014–2020, která umožňuje sdílet informace o realizovaných evaluacích a výstupy z nich. Knihovna je dostupná na www.doaceEU.cz/knihovna-evaluaci.cz
- >>> **Výroční konference Evaluační jednotky NOK** – Evaluační jednotka NOK bude každý rok pořádat výroční konferenci se zahraniční účastí na téma evaluací pro odbornou i laickou veřejnost, jejímž cílem bude představení přínosů evaluací i konkrétních příkladů dobré praxe.
- >>> **Konzultace poskytované evaluačním jednotkám řídicích orgánů** – Součástí běžné práce Evaluační jednotky NOK se stanou i konzultace poskytované orgánům nejen nad přípravou a aktualizací evaluačních plánů, ale rovněž při přípravě konkrétních evaluací a aplikaci vybraných metod.

>>> **Vzdělávání** – Vzdělávání bude zacíleno přednostně na členy evaluačních jednotek (jak prostřednictvím odborných seminářů, tak rovněž v rámci Pracovní skupiny Evaluace NOK, která slouží jako platforma pro výměnu informací mezi NOK a řídicími orgány). Je však snahou alespoň v omezené míře zacílit vzdělávání rovněž na dodavatele evaluací / externí evaluátory.

3.7. Předběžné podmínky

Předběžné podmínky jsou ukotveny v obecném nařízení a můžeme je definovat jako klíčový předpoklad pro účinné čerpání finančních prostředků z ESI fondů, přičemž jsou definovány pro všechny ESI fondy. Pokud plnění předběžných podmínek není vnímáno ze strany EK jako dostatečné, může vést k nespuštění či pozastavení průběžných plateb dotčené části programu.

Kromě klíčových článků nařízení, které předběžné podmínky definují, je důležitá také příloha XI. obecného nařízení, v které je uveden výčet předběžných podmínek a jejich kritérií. Naplnění předběžných podmínek, popř. harmonogram jejich provádění, je součástí jak Dohody o partnerství, tak i jednotlivých programů.

Rozdělení předběžných podmínek:

>>> **Obecné** – jejichž naplňování prostupuje napříč programy a jsou definovány v sedmi oblastech: nediskriminace, rovné příležitosti, zdravotně postižení, veřejné zakázky, veřejná podpora, posuzování vlivů záměrů na životní prostředí EIA/SEA a statistické ukazatele.

>>> **Tematické** – jsou specifikovány uvnitř konkrétního programu. Pokrývají rozsáhlé oblasti, za nejvýznamnější lze považovat např. oblast účinné veřejné správy, energetiky či strategického zářímování oblastí, jako je školství či výzkum a vývoj, ale i mnoho dalších. Celkem jich je 33.

Za plnění každé předběžné podmínky zodpovídá příslušný gestor, který spolupracuje s řídicími orgány a s NOK. NOK pak plní funkci koordinátora systému řízení všech předběžných podmínek na národní úrovni.

Každá předběžná podmínka má několik kritérií. Ta se vážou na příslušná opatření, která se musí splnit. Nejjazší termín pro splnění předběžných podmínek, které stanovují nařízení k ESI fondům a Draft Guidance on EAC (příručka k předběžným podmínkám vydaná EK), je do dvou let od přijetí Dohody o partnerství (26. srpna 2014 schválena EK) nebo do **31. prosince 2016**. Nicméně EK může zároveň při schvalování programů rozhodnout o pozastavení všech nebo části průběžných plateb na příslušnou prioritu tohoto programu, dokud nedojde k dokončení opatření, pokud je to nezbytné pro to, aby se předešlo významnému snížení účinnosti a efektivity dosahování specifických cílů dané priority.

Nesplněná nebo částečně splněná předběžná podmínka – další postup

V případě, že předběžná podmínka (PP) není splněná nebo je splněná pouze částečně, členské státy uvedou ve svých programech taková opatření, která se chystají přijmout či případně zrealizovat, aby bylo zajištěno splnění nejpozději do konce roku 2016. V této souvislosti jsou zpracovány tzv. „Akční plány pro nesplněné či částečně splněné PP“. V Akčních plánech musí být detailně popsána opatření k zajištění splnění, identifikovány odpovědné subjekty a zároveň musí obsahovat harmonogram splnění předběžných podmínek či kritérií.

Vývoj předběžných podmínek v období leden 2014 – duben 2015

V období od ledna 2014 do dubna 2015 se naplňování předběžných podmínek výrazně pozitivně posunulo. **V dubnu 2015 bylo splněno 19** předběžných podmínek, částečně 17 a **nesplněny čtyři** předběžné podmínky. Pro srovnání s měsícem **září 2014** bylo **splněno 14** předběžných podmínek, částečně 23 a **nesplněny byly tři** předběžné podmínky.

V průběhu tohoto období se podařilo některé problémové předběžné podmínky naplnit a u některých snížit jejich rizika o několik procent, což je dobrou cestou ke splnění závazků. Zároveň bylo vládou schváleno několik důležitých dokumentů, jako například Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020, Strategie romské integrace, Zákon o státní službě či novela zákona EIA a úprava dalších souvisejících zákonů.

Některé předběžné podmínky byly vyhodnoceny jako rizikové a jejich rizika stále přetrvávají. **Obecně lze za nejrizikovější předběžné podmínky považovat zejména:**

- >>> **oblast veřejných zakázek**, která je zatížena velkým množstvím povinností, ale i subjektů odpovědných za jejich plnění,
- >>> **oblast podpory podnikání**,
- >>> problematiku **služebního zákona** ve vazbě na stále probíhající implementaci příslibených opatření, ale i implementaci strategického rámce veřejné správy,
- >>> **oblast energetiky**, kde je důležité schválení dvou zákonů, a to zákona o hospodaření s energií a energetického zákona,
- >>> **oblast odpadového a vodního hospodářství**.

3.8. Integrované přístupy a územní dimenze

Hlavním smyslem územní dimenze je koncentrace prostředků z ESI fondů ve specifických typech území. Takový přístup podpoří regionální konkurenceschopnost ČR a přispěje k vyrovnání územních disparit.

Základní principy územního rozvoje jsou zakotvené v dokumentu Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014–2020 (SRR). Prosazení územní dimenze v programovém období 2014–2020 umožní reflektovat specifické územní problémy a potřeby řešit regionální rozdíly a využít územní potenciál. Územní zaměření intervencí bude zároveň respektovat specifická hlediska a současně bude reagovat na selektivně působící negativní dopady hospodářského vývoje a hrozbu prohlubování regionálních disparit.

Realizace územní dimenze bude probíhat prostřednictvím projektů v rámci **výzev zacílených na konkrétní typy území nebo integrovanými nástroji naplňovanými integrovanými projekty**.

Integrované nástroje v období 2014–2020

V českém prostředí bude integrovaný přístup s využitím ESI fondů realizován prostřednictvím tří integrovaných nástrojů – Integrovaných územních investic (ITI), Integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ) a Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD).

Použití příslušného integrovaného nástroje bude možné na základě zpracované a schválené integrované strategie, která musí primárně vycházet ze specifických cílů/opatření programů ESI fondů, identifikovaných pro dané území Národním dokumentem k územní dimenzi.

Integrovaná strategie musí být odvozena od stanovených závazných ukazatelů příslušných programů ESI fondů a přispívat k jejich naplnění. Dále musí respektovat popis problémových oblastí v Dohodě o partnerství a intervenční strategii programů, z nichž bude financována. Musí rovněž vycházet ze specifík a potenciálu řešeného území a zohlednit vazby na rozvoj územního obvodu kraje, jak je popsán v základních národních a krajských strategických dokumentech.

Alokace finančních prostředků na územní dimenzi vyčleněné v jednotlivých programech jsou uvedeny v Národním dokumentu k územní dimenzi.

Integrované územní investice budou v ČR využity v největších metropolitních oblastech celostátního významu, včetně jejich funkčního zázemí. Jádry metropolitních oblastí, území s koncentrací nad 300 tisíc obyvatel, jsou největší města v ČR – Praha, Brno, Ostrava a Plzeň. S ohledem na míru koncentrace obyvatelstva a charakter problémů jsou k těmto centrům přiřazeny i oblasti Ústecko – Chomutovské, Olomoucké a Hradecko – Pardubické aglomerace.

Cílem integrované strategie je soustředění pozornosti na klíčové tematické okruhy rozvoje, které jsou specifické pro danou metropolitní oblast a jsou v souladu s cíli a prioritami EU. Mezi hlavní nosná témata spojující jádrová města aglomerací s jejich funkčním zázemím patří zejména:

- >>> doprava,
- >>> vzdělávání a trh práce,
- >>> propojení výzkumných kapacit a aplikace jejich výstupů do praxe,
- >>> inovace a podnikání,
- >>> oblast životního prostředí včetně technické infrastruktury.

Dále pak může být řešena oblast veřejných služeb (především sociální, zdravotní a vzdělávací). Integrované územní investice budou zaměřeny převážně na realizaci větších strategických projektů, které mají významný dopad pro řešená území. Podpořeny budou i vhodné doplňující menší projekty pro dosažení žádoucích synergií efektů.

Integrované územní investice budou realizovány v operačních programech OP D, OP ŽP, OP PIK, OP PPR, OP Z, OP VVV a IROP.

Integrované plány rozvoje území představují nástroj pro udržitelný rozvoj regionálních pólů růstu s přirozeným spádovým územím, jež se nacházejí mimo metropolitní oblasti využívající nástroj ITI.

Nástroj IPRÚ bude možné realizovat v Českých Budějovicích, Jihlavě, Karlových Varech, Mladé Boleslavi, Zlíně, Liberci a Jablonci nad Nisou pro území zahrnující město a jeho funkční zázemí.

V těchto územích budou řešeny intervence se zaměřením na:

- >>> veřejné služby (především sociální a zdravotní),
- >>> vzdělávání a trh práce,
- >>> dopravní obslužnost.

Dále pak může být řešena oblast životního prostředí včetně technické infrastruktury, oblast propojení výzkumných kapacit a aplikace jejich výstupů do praxe, inovace a podnikání, dobudování potřebných infrastruktur, které jsou pro následný rozvoj naprosto nezbytné a bez jejichž realizace by hrozilo zaostávání nejen samotného regionálního centra, ale také celého přilehlého regionu.

Integrované plány rozvoje území budou realizovány v operačních programech OP D, OP Z a IROP.

Komunitně vedený místní rozvoj je místní rozvoj vedený místními akčními skupinami (MAS), který se uskutěčňuje na základě integrovaných a víceodvětvových strategií místního rozvoje zaměřených na dotyčnou oblast. Rozvoj je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případnou spolupráci MAS.

CLLD bude využit ve venkovském území, konkrétně v území MAS tvořeném správními územími obcí s méně než 25 000 obyvateli, kdy maximální velikost MAS nepřekročí hranici 100 000 obyvatel a nebude menší než 10 000 obyvatel.

Hlavní témata řešená CLLD:

- >>> řešení vysoké nezaměstnanosti ve venkovských oblastech a zvýšení možnosti uplatnění uchazečů na trhu práce,
- >>> stabilizace obyvatelstva zvyšováním a změnami jeho kvalifikace a zajištěním pracovních příležitostí,
- >>> podpora podnikatelských příležitostí, podpora zakládání nových podnikatelských subjektů v součinnosti místních aktérů,
- >>> využití rozvojového potenciálu venkova (např. lidský potenciál, atraktivita prostředí),
- >>> vytváření podmínek pro spolupráci mezi základními a středními školami,
- >>> zvýšení funkční vybavenosti venkova, vytváření podmínek pro spolupráci při zlepšování kvality a dostupnosti sítí služeb (např. sociálních, zdravotních a návazných),
- >>> podpora rozvoje lokální ekonomiky (vč. sociálních podniků), podpora rozvoje vzájemné spolupráce firem, firem a škol a dalších relevantních aktérů,
- >>> realizace pozemkových úprav a současně s tím realizace dalších opatření zlepšujících biodiverzitu, vodní režim v krajině, snižující erozní ohroženost půdy a zvyšující estetickou hodnotu krajiny,
- >>> snížení počtu malých zdrojů znečištění, podpora regenerace brownfieldů, zvyšování podílu znovuvyužití odpadů, recyklace a podpora náhrad prvotních zdrojů za druhotné suroviny,
- >>> realizace projektů pro využití místních potenciálů pro úspory energie a výroby energie z OZE,
- >>> zachování a obnova propojenosti a prostupnosti krajiny, posílení retenční schopnosti krajiny včetně ochrany před povodněmi, koordinace agroenvironmentálních opatření pro zlepšení vzhledu krajiny.

Komunitně vedený místní rozvoj bude uplatněn v operačních programech OP ŽP, OP Z, IROP a dále v PRV.

4. Institucionální systém pro programové období 2014–2020

Institucionální zajištění koordinace a řízení Dohody o partnerství v ČR se řídí jednak ustanoveními vyplývajícími z příslušných nařízení EU, jednak podmínkami Dohody o partnerství sjednané mezi členským státem a Evropskou komisí a dále specifickými podmínkami danými legislativou ČR a organizačním upořádáním veřejné správy ČR.

4.1. Koordinace (Národní orgán pro koordinaci – NOK)

Činnosti NOK zajišťuje MMR. NOK je orgánem odpovědným za řízení Dohody o partnerství a naplňování cílů a priorit v ní stanovených. Za tímto účelem koordinuje realizaci programů spadajících pod Dohodu o partnerství a úzce spolupracuje s relevantními partnery na národní i regionální úrovni a zajišťuje jejich informovanost.

NOK průběžně monitoruje a vyhodnocuje plnění cílů a priorit Dohody o partnerství a v souladu s požadavky v obecném nařízení informuje o výsledcích také EK.

NOK plní důležitou roli ve fázi plánování, strategického řízení, implementace i při hodnocení výsledků realizace programů. Klíčová role NOK pak spočívá v nastavení jednotných minimálních standardů a pravidel pro realizaci programů pod ESI fondy (s ohledem na specifika jednotlivých fondů), ve sledování jejich realizace, předkládání návrhů opatření ke zlepšení jejich výsledků a v koordinaci procesů směřujících k naplnění cílů a priorit Dohody o partnerství, včetně nastavení systému řízení a koordinace předběžných podmínek.

V nařízeních EU v programovém období 2014–2020 se objevují prvky, které vyžadují řízení a koordinaci na centrální úrovni tak, aby bylo dosaženo cílů a priorit Dohody o partnerství, např. předběžné podmínky a stanovení milníků, na které se váže přidělení výkonnostní rezervy.

NOK dbá na celkovou vyváženost systému spojenou s nutností vyvážit odpovědnost za prevenci zneužití moci a soulad s pravidly, hospodárnost, účelnost a efektivnost i flexibilitu a odolnost.

NOK proto zajišťuje zejména tyto činnosti:

- >>> řízení a koordinaci Dohody o partnerství,
- >>> komunikaci s EK,
- >>> zajištění informovanosti o ESI fondech,
- >>> evaluace,
- >>> jednotný monitorovací systém,
- >>> spolupráci s ostatními partnerskými orgány, zejména pak s Ministerstvem financí (AO, PCO), a ostatními subjekty implementační struktury pro ESI fondy.

4.2. Řídící orgány

Subjekty vykonávající roli řídicího orgánu postupují v souladu s nařízeními a relevantní národní legislativou, plně respektují závazné metodické dokumenty vydané NOK a Ministerstvem financí. V souladu s těmito požadavky nastavují řídicí a kontrolní procesy a procedury v rámci realizace programu a dále specifikují podmínky pro čerpání finanční podpory z ESI fondů v rámci dotčeného programu.

Kompetence řídicího orgánu obecně vycházejí přímo z nařízení (čl. 125 obecného nařízení). Specifika řídicího orgánu pro EZFRV jsou pak uvedena v příslušném specifickém nařízení.

Řídící orgány spolupracují zejména s NOK, PCO, PA a CS (prostřednictvím Ministerstva financí), AO v oblasti řešení auditů EK a EÚD, sdílení informací o rizicích implementace programů, přenos zkušeností a nejčastějších nálezů z kontrol na ostatní subjekty implementační struktury.

4.3. Auditní a certifikační orgán

Auditní orgán (AO) působící v rámci Ministerstva financí (MF) je nezávislý subjekt z pohledu provádění auditů v rámci struktury fondů EFRR, ESF, FS a ENRF a příslušných programů. Auditní orgán provádí svoji činnost v souladu s čl. 127 obecného nařízení. AO vykonává auditní činnost zaměřenou na ověření fungování systému i řádnosti operací, a to jak na úrovni operačních programů, tak také na úrovni Platebního a certifikačního orgánu (PCO). PCO v rámci MF je nezávislý subjekt z pohledu provádění kontroly řádnosti vynaložených výdajů v rámci certifikace výdajů v rámci struktury fondů EFRR, ESF, FS a ENRF a příslušných programů. PCO koordinuje ŘO ve vztahu k požadavkům na provádění certifikace výdajů a zajištění finančních zdrojů ve státním rozpočtu na spolufinancování a předfinancování realizace ESI fondů v ČR. AO spolupracuje zejména s NOK, PCO a ŘO v oblasti řešení auditů EK a EÚD a koordinuje aktivity související s řešením auditů, sdílení informací o rizicích implementace programů a zajišťuje ve spolupráci s NOK přenos zkušeností a nejčastějších nálezů z auditů na ostatní subjekty implementační struktury. AO v rámci výkonu své činnosti reflektuje metodické dokumenty vydané NOK a MF a překládá návrhy na jejich případnou úpravu.

Certifikační orgán, resp. PCO v podmínkách ČR, provádí úkoly specifikované čl. 126 obecného nařízení. S centrálním řízením úzce souvisí i role spojené s finančním řízením, kontrolou a auditem, resp. s certifikačními a auditními procesy. Certifikační orgán zejména vypracovává a předkládá EK žádosti o platby. Přípravuje podklady pro přezkoumání a schválení účtů, osvědčuje úplnost, přesnost a věcnou správnost účtů i skutečnost, že zaúčtované výdaje jsou v souladu s platnými unijními a vnitrostátními předpisy. PCO spolupracuje s partnerskými orgány (zejména NOK a AO) a ŘO v oblasti řešení auditů EK a EÚD, návrhů provedení realokací mezi programy, sdílení informací o rizicích implementace programů. PCO v plném rozsahu respektuje metodické dokumenty vydané NOK a předkládá návrhy na jejich případnou úpravu.

5. Jednotné metodické prostředí

Jednotné metodické prostředí jako nástroj zjednodušení

Jednotným metodickým prostředím se rozumí jednotný rámec pravidel a postupů pro poskytovatele podpory z ESI fondů stanovený prostřednictvím závazných metodických pokynů stanovených na centrální úrovni (MMR a MF). Vytvořením jednotného rámce pravidel dojde k žádoucí harmonizaci pravidel pro příjemce podpory z různých programů. Standardizovaná pravidla, vycházející z jednotných zásad a principů, navíc stanovená předem, veřejně dostupná a podpořená jednotným výkladem, přispějí k lepší znalosti podmínek vázaných na poskytnutou podporu, lepší předvídatelnosti a čitelnosti tohoto prostředí a povedou k nižší náročnosti administrace podpory ze strany žadatele. Cílem není zavádět nová pravidla bezúčelně, ale pouze v oblastech, kde je jejich aplikace nezbytná a vychází přímo z požadavků daných právními předpisy, anebo v oblastech, které byly v rámci auditů nebo evaluací identifikovány jako problematické. Záměrem MMR je maximálně využívat příkladů dobré praxe a osvědčených postupů, které fungovaly v minulosti, a zároveň odbourávat nedostatky systému a neopakovat stejné chyby.

Systém řízení a koordinace Dohody o partnerství, kam patří i existence **jednotného metodického prostředí, je budován především s ohledem na možná rizika implementace** programů financovaných z ESI fondů a **s cílem těmto rizikům předcházet**. Potřeba posílení centrálního prvku v řízení poskytování podpory z ESI fondů vyplynula zejména ze zkušenosti z realizace programového období 2007–2013, během něž v řadě případů nastala situace, kdy řízení programů zcela či částečně selhalo a **neexistoval přitom nástroj, kterým by bylo možno zabránit dopadům takovýchto selhání**.

Pilířem systému řízení a koordinace by tak měl být průběžný **monitoring a identifikace a řízení rizik realizace programů**, a zejména pak zvýšený důraz na řádné finanční řízení programů v souladu s metodickými požadavky MMR a MF. Metodické prostředí je budováno **s ohledem na potřeby řízení v krizových obdobích**, a proto je nezbytné zejména zlepšit finanční řízení programů a zajistit maximální transparentnost a rovný přístup k žadatelům. Kromě výše uvedených důvodů je však třeba brát v potaz také nové požadavky na správu ESI fondů vyplývající z unijních právních předpisů. Jedná se na prvním místě o tzv. výkonnostní rámec a dále celkovou změnu orientace realizace programů od pouhého „poskytování podpory“ k „dosahování výsledků“. EK hodlá mnohem přísněji posuzovat nejen strategické nastavení a zaměření jednotlivých programů, ale především jejich definované milníky a cíle. **To představuje v prostředí politiky soudržnosti, ale i společné zemědělské politiky poměrně zásadní změnu, která vyžaduje na straně členského státu odpovídající změnu v nastavení řízení programů. MMR připravuje jednotné metodické prostředí i s ohledem na zajištění plnění výkonnostního rámce s cílem zajistit řádné dosahování stanovených cílů a optimální čerpání bez vynucených ztrát alokace.**

V březnu 2015 byla vydána zastřešující Metodika řízení programů, která obsahuje celý soubor metodických dokumentů vydaných MMR a MF za účelem naplnění Koncepce jednotného metodického prostředí. Přehled oblastí pokrytých závaznými metodickými pokyny a metodickými doporučeními je následující:

Metodické pokyny pro oblasti:

- >>> tvorby a používání indikátorů,
- >>> evaluace,
- >>> využití integrovaných nástrojů,
- >>> příprava řídicí dokumentace,
- >>> způsobilost výdajů a jejich vykazování,
- >>> zadávání zakázek,
- >>> publicita a komunikace ESI fondů,
- >>> řízení výzev, hodnocení a výběr projektů,
- >>> finanční toky programů,
- >>> certifikace výdajů,
- >>> monitorování implementace ESI fondů,

- >>> procesy řízení a monitorování ESI fondů v MS 2014+,
- >>> řízení rizik ESI fondů,
- >>> výkon kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů,
- >>> auditní činnost Auditního orgánu,
- >>> revize programů,
- >>> rozvoj lidských zdrojů.

Metodická doporučení pro oblasti:

- >>> projekty vytvářející příjmy,
- >>> veřejná podpora,
- >>> implementace finančních nástrojů.

Veškeré metodické dokumenty JMP jsou dostupné na:

<http://www.dotaceEU.cz/metodika2014-2020>

6. Harmonogram zahájení implementace programového období 2014–2020

Pro přípravu programů byl na národní úrovni nastaven harmonogram tak, aby odpovídal paralelnímu procesu přípravy Dohody o partnerství a byl zajištěn soulad těchto strategických dokumentů. Proces projednávání Dohody o partnerství i programů probíhal jak na národní úrovni v širokém partnerství, tak na úrovni EK. Vyjednávání s EK se členilo do dvou fází – neformální a formální. Neformální vyjednávání probíhalo do okamžiku schválení nařízení EU, resp. do okamžiku oficiálního zaslání dokumentů EK ve lhůtách stanovených obecným nařízením v návaznosti na schválení nařízení. Neformální vyjednávání představovalo několik kol jednání s EK a neoficiální zasílání dokumentů a vypořádávání připomínek EK. Formální vyjednávání Dohody o partnerství bylo zahájeno jejím oficiálním předložením 17. dubna 2014 a ukončeno jejím schválením 26. srpna 2014. Formální vyjednávání programů bylo zahájeno jejich oficiálním odesláním v červenci 2014 a ukončováno je postupným schvalováním programů od května 2015.

Na vyjednávání programů navazují aktivity, které se týkají zahájení implementace jednotlivých programů. Jednalo se zejména o přípravu kritérií pro možnost zahájení implementace programu, která byla ze strany MMR-NOK připravena v návaznosti na fakt, že došlo k významnému zpoždění při schvalování programů ze strany EK, a k faktu, že výdaje jsou způsobilé od 1. ledna 2014, a je tak možné začít implementaci těchto programů ještě před jejich schválením ze strany EK. Materiál „Kritéria pro možnost zahájení implementace programu – resp. vyhlášení výzev před schválením programu Evropskou komisí“ (Kritéria) byl schválen usnesením vlády č. 918 ze dne 12. listopadu 2014. Tento materiál stanovoval minimální kritéria, jejichž splnění ze strany ŘO bude dostatečným ujištěním pro systém implementace ESI fondů v ČR, že budou dodrženy základní požadavky stanovené nařízeními, nebude ohroženo naplnění cílů a zároveň riziko chybovosti bude sníženo na minimum.

Dne 21. dubna 2015 však byla Radou pro obecné záležitosti schválena revize víceletého finančního rámce, což otevřelo možnost rychlého opětovného spuštění schvalování programů. Všechny programy byly proto schváleny v květnu a červnu 2015.

V programovém období 2014–2020 mají řídicí orgány nově povinnost zveřejňovat předem harmonogramy výzev, ve kterém budou informace o plánovaných výzvách na rok. Harmonogramy výzev budou zveřejněny na internetových stránkách řídicích orgánů a také MMR-NOK. Budou obsahovat podrobnější informace, než na které byli zvyklí žadatelé v období 2007–2013. Půjde například o detailnější informace o zacílení výzev, což je důležité pro přípravu žádostí o podporu. Aktuálně se harmonogramy výzev na rok 2015 aktualizují ve vazbě na schvalování programů Evropskou komisí. Dle dohody s řídicími orgány by měly být zveřejněny finální harmonogramy výzev na rok 2015 na internetových stránkách řídicích orgánů a MMR-NOK do 30. června 2015. Zahájení vyhlášení prvních výzev začalo v květnu 2015.

Pro zahájení implementace je důležitý také monitorovací výbor, který schvaluje například metodiku a kritéria pro hodnocení projektů. Monitorovací výbor je složen ze zástupců různých institucí a partnerů, kteří prostřednictvím tohoto nástroje mohou ovlivňovat provádění programů a také posuzují naplňování cílů, jež si řídicí orgán na programu stanovil. V případě některých programů se již sešel tzv. přípravný monitorovací výbor před schválením programu Evropskou komisí, na kterém byly diskutovány některé oblasti implementace. Nicméně řádný monitorovací výbor musí být ustaven až po schválení programu Evropskou komisí. Většina řídicích orgánů proto plánuje řádná jednání monitorovacích výborů na červen 2015.

Seznam zkratk

AO	Auditní orgán	MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti	MP evaluace	Metodický pokyn pro evaluace v programovém období 2014–2020
B+R	Parkoviště typu Bike and Ride, česky „přijed' na kole a jed'“	MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad	MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj	MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ČR	Česká republika	MZe	Ministerstvo zemědělství
CS	Certifikační subjekt	MŽP	Ministerstvo životního prostředí
DoP	Dohoda o partnerství	NOK	Národní orgán pro koordinaci
DV	Další vzdělávání	OP	Operační program
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj	OP D	Operační program Doprava
EIP	Evropské inovativní partnerství	OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
EK	Evropská komise	OP PPR	Operační program Praha – pól růstu ČR
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond	OP R	Operační program Rybářství
EP	Evropský parlament	OP TP	Operační program Technická pomoc
ERMTS	Evropský systém řízení železniční dopravy	OP VV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ESF	Evropský sociální fond	OP Z	Operační program Zaměstnanost
ESI fondy	Evropské strukturální a investiční fondy	OP ŽP	Operační program životní prostředí
EU	Evropská unie	PA	Platební agentura
EÚD	Evropský účetní dvůr	PCO	Platební a certifikační orgán
EÚS	Evropská územní spolupráce	PO	Prioritní osa
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova	POH	Plán odpadového hospodářství
FS	Fond soudržnosti	PP	Předběžná podmínka
ICT	Informační a komunikační technologie	P+R	Parkoviště typu Park and Ride, česky „zaparkuj a jed'“
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území	PRV	Program rozvoje venkova
IROP	Integrovaný regionální operační program	PU	Priorita Unie
ITI	Integrované územní investice	ŘO	Řídicí orgán
ITS	Inteligentní dopravní systém	SC	Specifický cíl
IZM	Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí	SRR	Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014–2020
JMP	Jednotné metodické prostředí	TEN-T	Transevropská dopravní síť
KK	Klíčové kompetence	TSI	Technická specifikace pro interoperabilitu
K+R	Parkoviště typu Kiss and Ride, česky „pusu a jed'“	ÚSES	Územní systém ekologické stability
MAS	Místní akční skupina		
MD	Ministerstvo dopravy		
MF	Ministerstvo financí		
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy		

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán pro koordinaci
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1
Tel.: +420 224 861 111
Fax: +420 224 861 333

---

www.dotaceEU.cz

ISBN 978-80-7538-009-8

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR